

Monitoringsrapport 3

Convenant Verzekeringssector

Monitoringsrapport 3 IMVO Convenant Verzekeringssector

Peildatum: 31 december 2020

Rapportageperiode: 31 december 2019 – 31 december 2020

Datum rapport: 14 december 2021

Inhoud

1.	Introductie	3
2.	Verzekeraars	7
2.1	ESG-beleid: stap 1 van het due diligence proces	7
2.2	ESG due diligence: stappen 2, 3 en 4 van het due diligence proces	15
2.3	Transparantie en rapportage: stap 5 van het due diligence proces.....	20
2.4	Herstel en verhaal: stap 6 van het due diligence proces	27
2.5	Overkoepelende conclusie en aanbevelingen	32
3.	Overheid.....	35
4.	Ngo's	38
5.	Gezamenlijke afspraken	41
	Bijlage I: Kaders	46

1.   **Introductie**

Aanleiding

Op 5 juli 2018 heeft de verzekeringssector, vertegenwoordigd door de brancheverenigingen Verbond van Verzekeraars en Zorgverzekeraars Nederland, een IMVO-convenant gesloten met een brede coalitie van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), ministeries en een vakbond. Daarmee willen deze Partijen "[...] een positieve impact realiseren op thema's op het gebied van milieu, sociale omstandigheden en ondernemingsbestuur (ESG) en streven zij ernaar om schendingen daarop tegen te gaan".¹ De afspraken in dit Convenant hebben betrekking op het beleggingsbeleid van Verzekeraars. Alle overige activiteiten, zoals het aanbieden van verzekeringsdiensten, vallen buiten de scope van deze afspraken.²

Met het Convenant verbinden Verzekeraars zich om hun ESG-beleid en ESG due diligence activiteiten in lijn te brengen met de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen³ (OESO-richtlijnen) en de United Nations Guiding Principles⁴ (UNGP's). Daarnaast zijn afspraken gemaakt over transparantie en het bevorderen van de toegang tot herstel en verhaal bij negatieve impacts. Voor de ngo's, de vakbond en de overheid is vastgelegd hoe zij de Verzekeraars hierin kunnen ondersteunen en binnen hun eigen invloedssfeer kunnen bijdragen aan de doelen van het Convenant. Ten slotte hebben Partijen afgesproken zich ieder jaar voor een specifiek thema in te zetten om positieve impact te realiseren. Deze afspraken moeten binnen de looptijd van vijf jaar (dus vóór 5 juli 2023) gerealiseerd worden.

Het Verbond van Verzekeraars en Zorgverzekeraars Nederland hebben het Convenant namens de verzekeringssector ondertekend. Via de statuten van deze organisaties zijn hiermee al hun leden gebonden aan het Convenant en de daarin gemaakte afspraken die op hen betrekking hebben. Daarnaast nemen deel: twee ministeries (in de hoedanigheid van de minister van Financiën en de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) en zes ngo's (Stichting Oxfam Novib, Stichting Vredesbeweging PAX Nederland, Amnesty International Nederland, Stichting Save the Children Nederland, Stichting World Animal Protection Nederland en Stichting Natuur & Milieu). De Vakbond FNV heeft per maart 2020 de deelname aan het Convenant opgezegd en neemt hiermee geen deel meer aan het Convenant.⁵

Zoals beschreven in artikel 10.2.1 van het Convenant ziet een Monitoringscommissie toe op de uitvoering van de afspraken. Deze Monitoringscommissie is benoemd door de Stuurgroep van het Convenant en bestaat uit drie leden: Wim Bartels (Partner Corporate Reporting bij KPMG), Liesbeth Enneking (Hoogleraar Legal Aspects of International Corporate Social Responsibility bij Erasmus Universiteit Rotterdam) en Rens van Tilburg (Directeur bij Sustainable Finance Lab aan de Universiteit Utrecht).

Bevindingen nulmeting en eenmeting

Op 26 september 2019 is het eerste rapport van de Monitoringscommissie verschenen. Dit betrof een zogenoemde Nulmeting met als peildatum 31 december 2018. In dit rapport heeft

---

¹ SER (2018), *IMVO Convenant Verzekeringssector*.

² Een uitzondering hierop vormt de Werkgroep Jaarthema, waar een bredere scope gehanteerd wordt.

³ Zie <https://www.oesorichtlijnen.nl/binaries/oeso-richtlijnen/documenten/publicatie/2014/12/8/oeso-richtlijnen-nederlandse-vertaling/oeso-richtlijnen-nlse-vertaling-def-webversie.pdf>.

⁴ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brochures/2014/05/28/nationaal-actieplan-bedrijfsleven-en-mensenrechten/nationaal-actieplan-bedrijfsleven-en-mensenrechten.pdf>, p. 47 e.v.

⁵ Zie <https://www.imvoconvenanten.nl/nl/verzekeringssector/nieuws/fnv-stopt-verzekering>.

de Monitoringscommissie tien aanbevelingen gedaan op basis van de bevindingen. Op 20 augustus 2020 is het tweede rapport van de Monitoringscommissie verschenen, dit rapport had als peildatum 31 december 2019. De Monitoringscommissie concludeerde in dit rapport dat er versnelling nodig was om de afspraken uit het Convenant te behalen. In dit rapport heeft de Monitoringscommissie drie aanbevelingen gedaan gericht op de ondersteuning van de sector. Daarnaast heeft de Monitoringscommissie een aantal aanbevelingen aan de specifieke Partijen van het Convenant gedaan. Verkort weergegeven gaat het om de volgende aanbevelingen:

- Verzekeraars/verzekeringssector:
  - o Besteed verdere aandacht aan kennisuitwisseling en gezamenlijke actie
  - o Organiseer een bijeenkomst waarin experts uitleggen wat de verwachtingen zijn als het gaat om implementatie van due diligence
  - o Maak gebruik van de expertiselijst, themakaders en betrek ngo's bij de implementatie van due diligence.
- Overheid: Maak actief gebruik van het internationale netwerk van de overheid.
- Verzekeraars en Partijen: Zoek actiever de samenwerking op, ook buiten de werkgroepen.

In het Convenant staan tijdsgebonden afspraken opgenomen. Mede op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie in de Nulmeting aangegeven aan welke specifieke onderwerpen zij in haar rapportages bijzondere aandacht zal besteden:

- Nulmeting (peildatum 31 december 2018; rapportagedatum zomer 2019): ESG-beleid.
- Monitoring 2019 (peildatum 31 december 2019; rapportageperiode 31 december 2018 – 31 december 2019; rapportagedatum zomer 2020): inzicht in ESG-risico's.
- Monitoring 2020 (peildatum 31 december 2020; rapportageperiode 31 december 2019 – 31 december 2020; rapportagedatum zomer 2021): transparantie en rapportage.
- Monitoring 2021 (peildatum 31 december 2021; rapportageperiode 31 december 2020 – 31 december 2021; rapportagedatum zomer 2022): implementatie van beleid.
- Monitoring 2022 (peildatum 31 december 2022; rapportageperiode 31 december 2021 – 31 december 2022; rapportagedatum zomer 2023): impact.

Totstandkoming monitoring 2020

De uitvraag voor de monitoring over 2020 is verzonden in april 2021, met als peildatum 31 december 2020. De reacties op deze vragenlijst zijn gecontroleerd, waarna aanvullende vragen zijn verstuurd naar Verzekeraars voor hoor- en wederhoor. Verzekeraars hebben tot begin september de gelegenheid gehad te reageren op hoor- en wederhoorvragen.

Het Verbond van Verzekeraars en Zorgverzekeraars Nederland hebben gezamenlijk 171 leden. Alle 171 verzekeraars hebben de vragenlijst ontvangen. 162 Verzekeraars hebben gereageerd op de uitvraag.

De vijf grootste Verzekeraars hebben de vragenlijst volledig ingevuld en ingediend, deze vijf vertegenwoordigen gezamenlijk circa 92% van het belegd vermogen van de Nederlandse verzekeringssector. Zes kleine Verzekeraars hebben niet gereageerd op het verzoek om de vragenlijst in te vullen. Nu de ingevulde vragenlijsten 99,9% van het totaal door de Nederlandse Verzekeringsbranche op de Nederlandse markt belegd vermogen vertegenwoordigt, acht de Monitoringscommissie de dekking van de vragenlijst een sterke basis om tot een beoordeling van de voortgang te komen.

Voor de Nulmeting is een vragenlijst opgesteld door de Werkgroep Monitoring. Deze werkgroep heeft naar aanleiding van de ervaringen bij de Nulmeting en in samenspraak met de Monitoringscommissie in de aanloop naar de monitoring over 2020 vragen toegevoegd en een aantal vragen verwijderd. De vragenlijst bestaat grotendeels uit gesloten vragen die een vertaling zijn van de afspraken binnen het Convenant, welke erop gericht zijn “[...] te komen tot ESG-praktijk voor beleggingen conform de processen en principes van de [OESO-richtlijnen] en de [UNGP’s]”.⁶ De Partijen hebben aangegeven het Convenant “[...] binnen een ambitieuze doch realistische termijn van vijf (5) jaar” uit te zullen voeren en de uitvoering van de in het Convenant gemaakte afspraken jaarlijks te laten monitoren.⁷

In de monitoring wordt op basis van de door de partijen verstrekte antwoorden inzichtelijk gemaakt hoe het ervoor staat met de uitvoering van de gemaakte afspraken en daarmee met de realisatie van het gestelde doel. Om hier nog beter inzicht in te verkrijgen is bij de monitoring over 2020 tevens gebruik gemaakt van een vijftal verdiepende vragen die zien op (de praktijk van) transparantie en rapportage. In aanvulling daarop heeft de Monitoringscommissie interviews afgenomen met zes verzekeraars, waarvan drie van de grootste vijf Verzekeraars, twee middelgrote Verzekeraars en één kleine Verzekeraar. Tot slot heeft de Monitoringscommissie interviews afgenomen met twee werkgroepen van het Convenant. De resultaten van de interviews zijn onderdeel van dit rapport en (niet herleidbaar naar individuele Verzekeraars of specifieke werkgroepen) geïntegreerd in de aanbevelingen en observaties.

Opzet Monitoringsrapport

In de hierop volgende hoofdstukken worden conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan op basis van de analyse van de aangeleverde antwoorden op de vragenlijst voor de monitoring over 2020. Bij de weging van deze antwoorden heeft de Monitoringscommissie zich, waar mogelijk, voornamelijk gebaseerd op de aan het antwoord gekoppelde toelichting en bewijslast. In sommige gevallen waar uit de toelichting en bewijslast van de Verzekeraar blijkt dat deze de vraag anders heeft geïnterpreteerd dan de Convenantsverplichting bedoelt, heeft de Monitoringscommissie een hoor- en wederhoorvraag gesteld. De antwoorden op deze vragen zijn vervolgens nogmaals beoordeeld op juistheid en volledigheid. Op de punten waar de Monitoringscommissie het definitieve antwoord heeft bijgesteld heeft de Monitoringscommissie dit duidelijk in het rapport aangegeven en toegelicht.

Redelijkheid en billijkheid

In overweging 7 van het Convenant is bepaald dat de monitoring gebaseerd dient te zijn op redelijkheid en billijkheid, en “[...] rekening gehouden kan worden met onder meer de omvang, de beschikbare capaciteit, operationele context en structuur van een individuele Verzekeraar en/of Partij”.

Het rapport is geschreven op basis van het uitgangspunt dat de afspraken van het Convenant voor alle daarbij betrokken partijen (alsook degenen die zij vertegenwoordigen) geldend zijn tot het einde van de looptijd van het Convenant (5 juli 2023). Om recht te doen aan de verschillen tussen verzekeraars qua omvang en complexiteit maakt de Monitoringscommissie onderscheid tussen Verzekeraars op basis van belegd vermogen. Hierbij is aangesloten bij de onderverdeling die ook door het Verbond van Verzekeraars wordt aangehouden:

- groot: boven €10 miljard aan belegd vermogen (vijf verzekeraars);

---

⁶ SER (2018), *IMVO Convenant Verzekeringssector*, overweging 2.

⁷ SER (2018), *IMVO Convenant Verzekeringssector*, overweging 7.

- middelgroot: tussen €100 miljoen en €10 miljard aan belegd vermogen (24 verzekeraars);
- klein: onder €100 miljoen aan belegd vermogen (37 verzekeraars).⁸

Het rapport en de daarin weergegeven bevindingen moeten gelezen worden met inachtneming van bovenstaande omstandigheden.

Belangrijkste bevindingen

De verzekeringssector toont significante voortgang op een aantal gebieden, zoals op het identificeren van sectoren die gevoelig zijn voor ESG-risico's en de integratie van de uitkomsten van impact-beoordelingen in interne processen. De Monitoringscommissie ziet derhalve dat de sector als geheel zich de nodige inspanningen getroost, ook samen met de andere partijen. Tegelijkertijd is de realisatie ten opzichte van de eindtermijn van het Convenant niet altijd zodanig dat volledige realisatie van de daarin opgenomen afspraken haalbaar lijkt. De Monitoringcommissie heeft om die reden vraagtekens bij de haalbaarheid van het Convenant als geheel en adviseert de Convenantpartijen om gezamenlijk de gestelde doelen te heroverwegen dan wel te herbevestigen. Wij verwijzen hiervoor naar paragraaf 2.5.

Leeswijzer

Het rapport is gestructureerd naar geleding (verzekeraars, overheid en ngo's). Hoofdstuk 2 behandelt de afspraken voor de individuele Verzekeraars in aansluiting op de hoofdstukken van het Convenant: ESG-beleid (par. 2.1), ESG due diligence (par. 2.2), Transparantie (par. 2.3) en Herstel en Verhaal (par. 2.4). De Convenantsverplichtingen voor ESG-beleid en ESG due diligence hangen nauw met elkaar samen, de betreffende paragrafen zien in feite op ESG due diligence op papier (par. 2.1) en ESG due diligence in de praktijk (par. 2.2). In de laatste paragraaf van hoofdstuk 2 zijn de overkoepelende conclusies over de naleving van de afspraken door de Verzekeraars en aanbevelingen opgenomen (par. 2.5). In bijlage I zijn de relevante kaders opgenomen.

De verdere hoofdstukken behandelen de afspraken die (ook) gelden voor de overige Convenantpartijen. Hoofdstuk 3 behandelt de gezamenlijke afspraken, waaraan Partijen veelal via werkgroepen invulling geven. Hoofdstuk 4 gaat in op de afspraken die specifiek betrekking hebben op de overheid. Hoofdstuk 5 neemt de afspraken die betrekking hebben op de ngo's onder de loep. Hoofdstuk 6, tot slot, bevat bevindingen die zien op het proces en de samenwerking en overkoepelende aanbevelingen.

---

⁸ Nb. Dit zijn in totaal 66 reacties. Een aantal vragenlijsten zijn door meerdere Verzekeraars ingevuld. Zodoende vertegenwoordigen deze 66 reacties 127 Verzekeraars. Daarnaast geeft een aantal Verzekeraars – 35 Verzekeraars – aan geen belegd vermogen in Nederland te hebben en daarom niet te hoeven voldoen aan de Monitoringsuitvraag.

2. Verzekeraars

2.1 ESG-beleid: stap 1 van het due diligence proces

De in deze paragraaf gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 3 van het Convenant en zijn gerelateerd aan stap 1 van het due diligence proces: 'integreer maatschappelijk verantwoord ondernemen in beleid en managementsystemen' (zie annex I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen).

Bevindingen

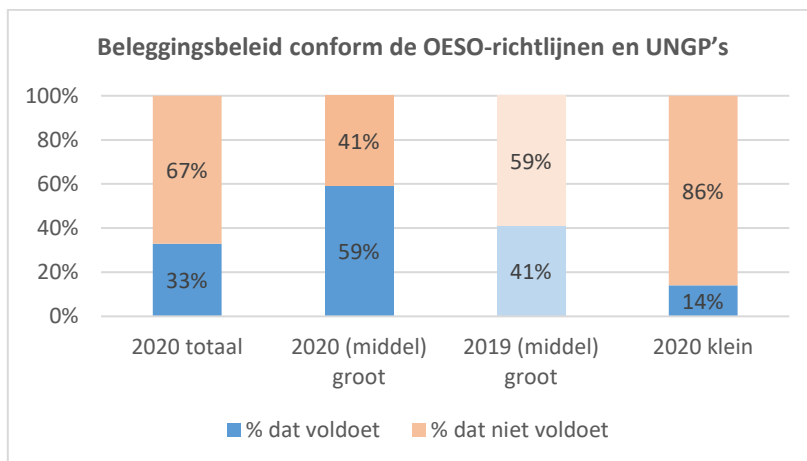
Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's

Het Convenant vraagt Verzekeraars het beleggingsbeleid in te vullen conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's (hierna ook: de Richtlijnen). Dit is in de vragenlijst vertaald naar de vraag of de Verzekeraars zich aan deze richtlijnen gecommitteerd hebben.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 33% van alle Verzekeraars zich gecommitteerd hadden aan de OESO-Richtlijnen en de UNGP's. Het gaat daarbij om 59% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 41%) en 14% van de kleine verzekeraars (zie figuur 1). Dit percentage ligt iets hoger als ook de Verzekeraars worden meegerekend die zich gecommitteerd hebben aan één van beide Richtlijnen: 46% van alle verzekeraars, 70% van de grote en middelgrote verzekeraars (in 2019: 56%) en 27% van de kleine verzekeraars. De wijze waarop Verzekeraars zich hebben gecommitteerd varieert tussen het opnemen van deze richtlijnen in het beleid zoals weergegeven op de website of in jaarverslagen, of het opnemen ervan in intern beleid.

In de eigen rapportage gaf 70% van de Verzekeraars aan zich te hebben gecommitteerd aan de OESO-richtlijnen en UNGP's. Het ging daarbij om 90% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 54% van de kleine verzekeraars. Na een analyse van de toelichting en/of het bewijs bij de door de Verzekeraars gerapporteerde antwoorden concludeerde de Monitoringscommissie dat een deel van de Verzekeraars die aangaven zich gecommitteerd te hebben, in de praktijk andere richtlijnen onderschreef dan waar het Convenant om vraagt, zoals het UN Global Compact of de UN Principles for Responsible Investment, aangaf de richtlijnen waar het Convenant om vraagt in de nabije toekomst te zullen onderschrijven (dit was geen antwoordoptie), of verwees naar het ondertekenen van het Convenant zelf. Een aantal kleine verzekeraars gaf aan dat de OESO-richtlijnen niet op hen van toepassing zijn omdat zij geen multinationals zijn. Dit is echter niet in overeenstemming met de afspraken in het Convenant, noch met de bepalingen van de OESO-richtlijnen zelf.⁹ Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Figuur 1: Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's

⁹ Zie OESO (2011), *OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen*, par. I.4-I.6

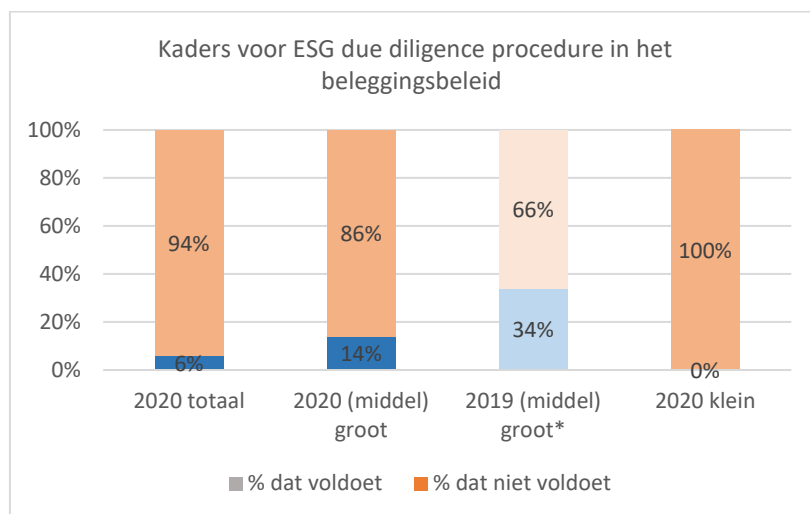
Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid

Het Convenant vraagt Verzekeraars in het beleggingsbeleid de kaders voor een ESG due diligence procedure te beschrijven. Dit is in de vragenlijst vertaald naar de vraag of de due diligence stappen in het beleid zijn geïntegreerd en beschreven.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 slechts 6% van alle Verzekeraars alle ESG due diligence-stappen in het beleid geïntegreerd en beschreven had. Het betreft 14% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 34% één of meer stappen) en geen van de kleine verzekeraars (zie figuur 2). Dit percentage ligt hoger wanneer gekeken wordt of ten minste één stap beschreven is in het beleid, zoals in 2019: dit is bij 79% van de grote en middelgrote Verzekeraars het geval en bij 16% van de kleine Verzekeraars. Met name de stappen 'integratie in beleid en management systemen' (stap 1), 'monitoring' (stap 4) en 'herstel en verhaal' (stap 6) blijven achter.

In de eigen rapportage gaf 18% van alle Verzekeraars aan alle ESG due diligence stappen te hebben geïntegreerd en beschreven in het beleggingsbeleid. Het betrof 31% van de grote en middelgrote verzekeraars en 8% van de kleine verzekeraars. De Monitoringscommissie heeft dit percentage bijgesteld op basis van de verstrekte onderbouwing door verschillende van de Verzekeraars. Zij verwezen bijvoorbeeld naar instrumenten zoals de SDGs die niet van bedrijven vragen om due diligence toe te passen, gaven aan de Richtlijnen wel mee te nemen in investeringsbeslissingen maar nog niet in het beleid te hebben opgenomen, of verwezen voornamelijk naar de verantwoordelijkheden van de uitvoerder zonder daarbij een eigen rolomschrijving of beleid te formuleren.

Figuur 2: Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid

* In 2019 werd gekeken of een of meer stappen zijn beschreven en geïmplementeerd; in 2020 wordt gekeken of alle stappen zijn beschreven en geïmplementeerd.

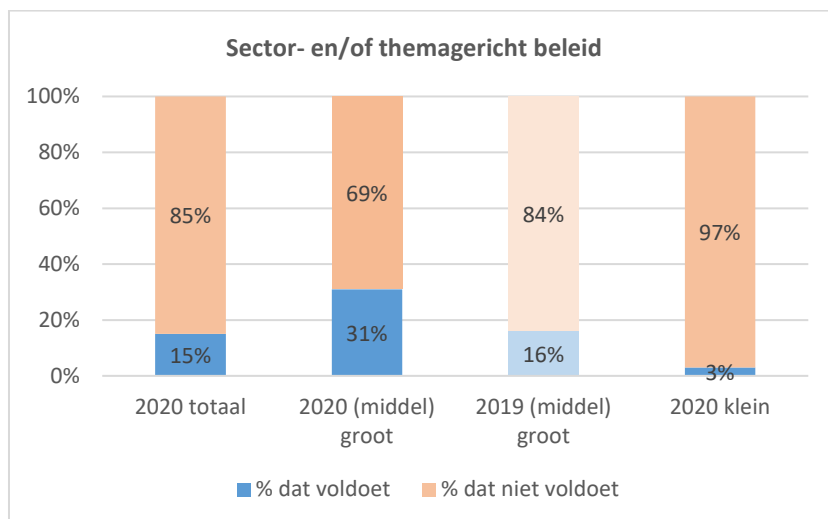
Sector- en/of themagericht beleid

Het Convenant vraagt Verzekeraars sector- en/of themagericht beleid op te stellen dat weergeeft welke ESG-uitgangspunten en standaarden de Verzekeraar hanteert in sectoren en met betrekking tot thema's die op basis van hun ESG due diligence procedures als risicovol worden beoordeeld en materieel relevant zijn voor hen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 15% van alle Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting. Het betreft 31% van de grote en middelgrote verzekeraars (in 2019: 16%) en 3% van de kleine verzekeraars (zie figuur 3). Veel voorkomende thema's zijn klimaat, olie en gas; veel voorkomende sectoren zijn de energie sector en de bancaire sector.

In de eigen rapportage gaf 38% van de Verzekeraars aan te voldoen aan deze Convenantsverplichting. Het ging om 69% van de grote en middelgrote verzekeraars en 14% van de kleine verzekeraars. Een deel van de Verzekeraars die zelf rapporteerden sector- en/of themagericht beleid te hebben opgesteld, refereerde echter in de toelichting aan uitsluitingsbeleid en niet aan specifiek thematisch of sectorbeleid. Een ander deel gaf aan dat het beleid nog na de peildatum zou worden opgesteld. Ook verwees een aantal Verzekeraars naar het beleid van de uitvoerder, zonder aan te geven of zij dit beleid als maatschappij omarmd hebben. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Figuur 3: Sector- en/of themagericht beleid

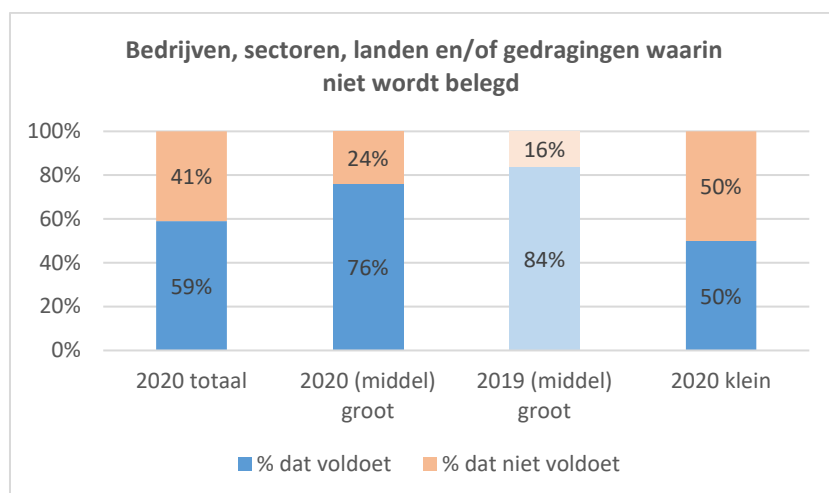
Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd

Het Convenant vraagt Verzekeraars in het beleggingsbeleid sectoren, activiteiten en/of gedragingen op te nemen waarin zij niet zullen beleggen. In de vragenlijst is dit vertaald naar de vraag of de Verzekeraar een uitsluitingslijst heeft met bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 59% van alle Verzekeraars in 2020 aan deze verplichting voldeed. Het betreft 76% van de grote en middelgrote verzekeraars (in 2019: 84% maar geen bewijslast gecheckt) en 50% van de kleine verzekeraars (zie figuur 4).

In de eigen rapportage gaf 71% van de Verzekeraars aan een uitsluitingsbeleid te hebben met bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd. Dit betrof 90% van de grote en middelgrote verzekeraars en 57% van de kleine verzekeraars. Verschillende Verzekeraars gaven echter in de toelichting aan geen eigen uitsluitingsbeleid te hebben of hadden geen bewijslast toegevoegd. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Figuur 4: Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd

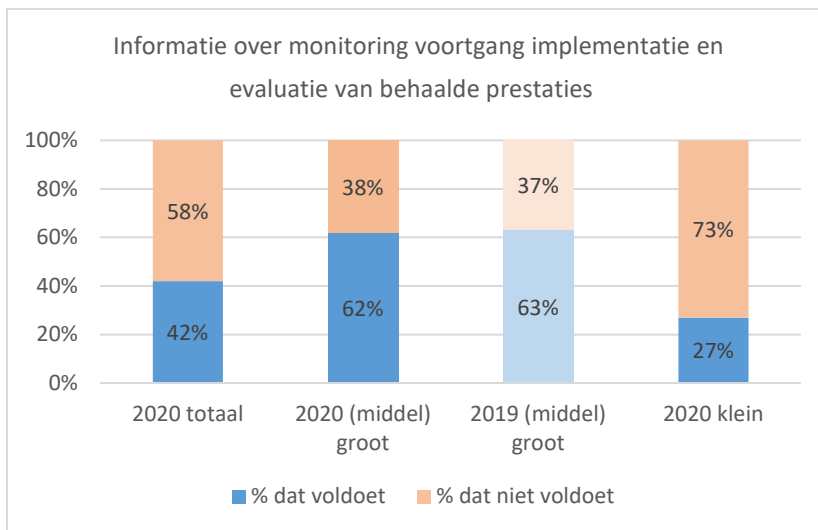
Informatie over monitoring voortgang implementatie en evaluatie van behaalde prestaties

Het Convenant vraagt Verzekeraars in het beleggingsbeleid informatie op te nemen over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties. In de vragenlijst over 2020 is deze Convenantsverplichting vertaald naar de vraag of de maatschappij beleid heeft opgesteld over hoe de implementatie en voortgang van het ESG-beleggingsbeleid wordt gemonitord.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 42% van alle Verzekeraars aan deze Convenantsverplichting voldeed. Het betreft 62% van de grote en middelgrote verzekeraars (in 2019: 63%, toen werd uitgevraagd of een mechanisme was opgesteld om jaarlijks het beleggingsbeleid te controleren op implementatie en behaalde resultaten) en 27% van de kleine verzekeraars (zie figuur 5).

In de eigen rapportage gaf 53% van alle Verzekeraars aan beleid opgesteld te hebben over hoe de implementatie en voortgang van het ESG-beleid wordt gemonitord. Het betrof 79% van de grote en middelgrote verzekeraars en 32% van de kleine verzekeraars. Verschillende van deze Verzekeraars gaven in de toelichting echter aan dat het beleid over monitoring nog later in het jaar ontwikkeld zou worden, dat de scope van deze monitoring beperkt was tot CO₂-uitstoot, dat er enkel rapportages waren en geen inhoudelijk beleid, of dat er enkel gekeken werd naar ESG-prestaties van bedrijven. Ook verwezen sommige Verzekeraars in hun onderbouwing enkel naar het beleid van hun uitvoerder. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Figuur 5: Informatie over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties

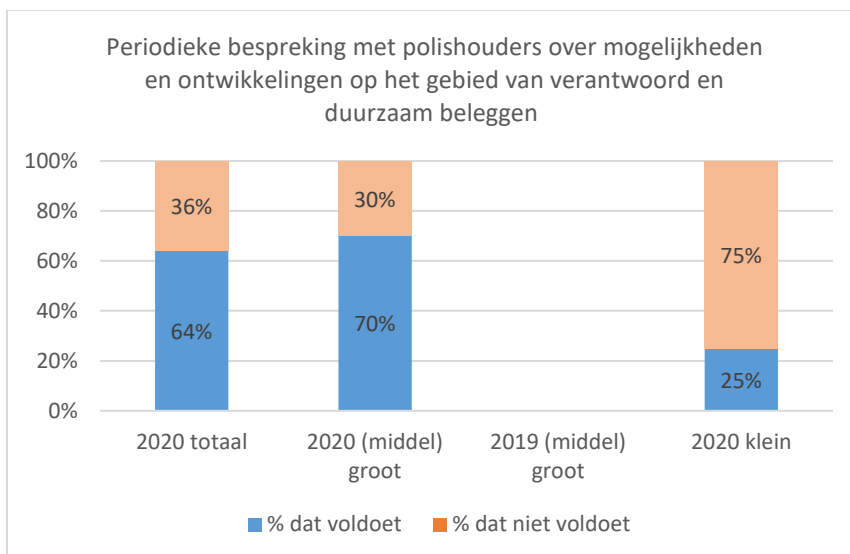

Periodieke bespreking met polishouders over mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van verantwoord en duurzaam beleggen

Het Convenant vraagt van Verzekeraars om periodiek met polishouders de mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijk verantwoord en duurzaam beleggen te bespreken, met als doel bij hen [de polishouders] bewustwording te creëren en hen te bewegen ten minste het ESG-beleid van de Verzekeraar te volgen.

Voor de monitoring van 2020 geven 14 verzekeraars aan te beleggen voor polishouders. Van deze 14 verzekeraars geeft 64% van de verzekeraars aan te voldoen aan deze verplichting tot periodiek overleg over verantwoord en duurzaam beleggen. Dit betreft 70% van de grote en middelgrote verzekeraars die beleggen voor polishouders (in 2019: geen vraag over gesteld) en 25% van de kleine verzekeraars die beleggen voor polishouders (zie figuur 6).

Figuur 6: Periodieke bespreking met polishouders over mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van verantwoord en duurzaam beleggen

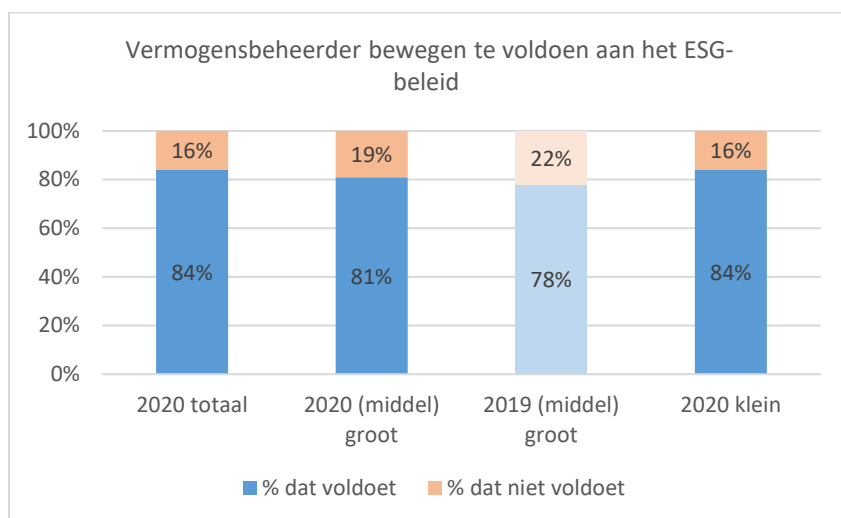

Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid

Het Convenant stelt dat Verzekeraars een inspanningsverplichting hebben om externe vermogensbeheerders te bewegen om zoveel mogelijk te voldoen aan het ESG-beleid van de Verzekeraar. Het Convenant geeft aan dat dit kan plaatsvinden door ESG-beleid in belangrijke mate mee te laten wegen bij de selectie van vermogensbeheerders, vragen te stellen en een dialoog te voeren over het ESG-beleid, de implementatie en transparantie.

Voor de monitoring over 2020 geven 9 verzekeraars aan geen belegd vermogen te hebben dat beheerd wordt door een externe vermogensbeheerder; 57 verzekeraars geven aan dit wel te hebben. Van de verzekeraars die werken met externe vermogensbeheerders geeft 84% aan te voldoen aan deze verplichting om de beheerders ertoe te bewegen te voldoen aan hun ESG-beleid. Dit betreft 81% van de grote en middelgrote verzekeraars die werken met externe vermogensbeheerders (in 2019: 78%) en 84% van de kleine verzekeraars die werken met externe vermogensbeheerders (zie figuur 7). De meest voorkomende methoden die in de toelichtingen genoemd worden, zijn ESG-voorwaarden in mandaten verwerken, gesprekken aangaan met de vermogensbeheerder of ESG-voorwaarden verwerken in de overeenkomst met de vermogensbeheerder. Een aantal van de Verzekeraars die niet voldoen aan deze inspanningsverplichting geeft in de toelichting aan dat de vermogensbeheerder strenger ESG-beleid heeft dan de verzekeraar zelf, de overige geven aan dit om redenen van proportionaliteit niet te doen.

Figuur 7: Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid

Conclusie

De deadline voor voldoening aan de Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid was (uiterlijk) 5 juli 2020. In principe hadden dus alle Verzekeraars in deze monitoring over 2020 – met als meetdatum 31 december 2020 – aan deze verplichtingen moeten voldoen. Uit de monitoring blijkt echter dat slechts 5% van alle Verzekeraars voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid (zie tabel 1). Het betreft hier 10% van de grote en middelgrote Verzekeraars en geen van de kleine verzekeraars.

Ten opzichte van de monitoring over 2019 ziet de Monitoringscommissie met betrekking tot een tweetal verplichtingen een duidelijke vooruitgang waar het gaat om het integreren van IMVO in beleid en managementsystemen. Het betreft de invulling van het beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's (groot en middelgroot: van 41% naar 59%) en de verplichting tot het opstellen van sector- en/of themagericht beleid (groot en middelgroot: van 16% naar 31%). In beide gevallen blijven de kleine verzekeraars achter (14% respectievelijk 3% naleving in 2020). Daarnaast blijft het percentage grote en middelgrote verzekeraars dat sector- en themagericht beleid heeft opgesteld met 16% in absolute zin vrij laag, wat betekent dat ook zij

serieus zullen moeten versnellen om volledige naleving van deze verplichting tegen het einde van de looptijd van het Convenant haalbaar te laten blijven.

De Monitoringscommissie merkt op dat met betrekking tot verschillende van de andere Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid minder vooruitgang is geboekt. Het betreft de verplichtingen tot: het opnemen van sectoren, activiteiten en/of gedragingen waarin niet wordt belegd in het beleggingsbeleid; het opnemen van informatie over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties; en het leveren van een inspanning om externe vermogensbeheerders te bewegen om zoveel mogelijk te voldoen aan het ESG-beleid van de Verzekeraar. Daarbij moet gelijk opgemerkt worden dat in absolute zin het percentage Verzekeraars dat voldoet aan de verplichting tot het opnemen in het beleggingsbeleid van sectoren, activiteiten en/of gedragingen op te nemen waarin niet wordt belegd, vrij hoog is (groot en middelgroot 76%; klein 50%). Hetzelfde geldt voor de inspanningsverplichting om de vermogensbeheerder te trachten te bewegen te voldoen aan het ESG-beleid (groot en middelgroot 81%; klein 84%). Op deze twee punten lijkt volledige naleving tegen het einde van de looptijd van het Convenant dus nog alleszins haalbaar.

Opvallend is dat het percentage Verzekeraars dat alle stappen van het due diligence proces in het beleid heeft geïmplementeerd en beschreven, vrij laag is (14% van de grote en middelgrote en geen van de kleine Verzekeraars). Aangezien deze Convenantsverplichting centraal staat in het Convenantshoofdstuk over ESG-beleid en nauw samenhangt met de verplichtingen in de overige hoofdstukken, is het van belang dat de Verzekeraars alles op alles te zetten om volledige naleving van deze verplichting tegen het eind van de looptijd van het Convenant haalbaar te laten blijven.

De Monitoringscommissie benadrukt dat de Convenantsverplichtingen op het gebied van Beleid stap 1 zijn van het due diligence proces en als zodanig de basis vormen voor de overige stappen en daarmee ook voor de Convenantsverplichtingen op het gebied van Due diligence, Transparantie en Herstel & verhaal. Dit betekent dat volledige implementatie van de verschillende Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid van groot belang is voor het welslagen van het Convenant.

Tabel 1: Overzicht naleving grote en middelgrote verzekeraars Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG-beleid en van alle verzekeraars

Verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2019 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (alle)
Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's	5 juli 2019*	41%	59%	33%
Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid	5 juli 2019*	34%**	14%**	6%
Sector- en/of themagericht beleid	5 juli 2019*	16%	31%	15%
Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd	5 juli 2019*	84%***	76%***	59%
Informatie over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties	5 juli 2019*	63%****	62%****	42%
Periodieke bespreking met polishouders	5 juli 2019*	-	70%	64%
Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid	5 juli 2019*	78%	81%	84%
Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG-beleid	5 juli 2019*	6%	10%	5%

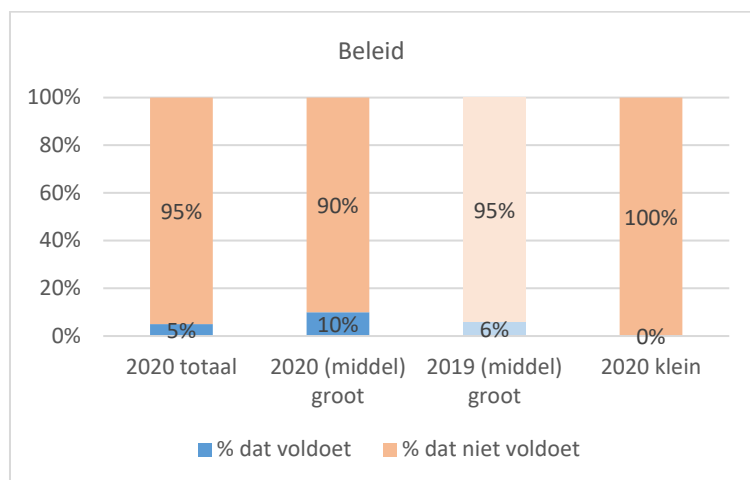
* Het Convenant biedt mogelijkheid tot uitloop naar uiterlijk 5 juli 2020.

** In 2019 werd gekeken of een of meer stappen zijn beschreven en geïmplementeerd; in 2020 wordt gekeken of alle stappen zijn beschreven en geïmplementeerd.

*** In 2019 werd geen bewijslast gecheckt; in 2020 is wel bewijslast gecheckt.

**** In 2019 werd gevraagd "Heeft uw maatschappij een mechanisme opgesteld om jaarlijks uw beleggingsbeleid te controleren op implementatie en behaalde resultaten?"; in 2020 werd gevraagd "Bevat het beleid een beschrijving hoe de praktische toepassing en resultaten worden gemonitord?".

Figuur 8: Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG-beleid

2.2 ESG due diligence: stappen 2, 3 en 4 van het due diligence proces

De in deze paragraaf gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 4 van het Convenant en zijn gerelateerd aan stappen 2, 3 en 4 van het due diligence proces: 'identificeer en beoordeel negatieve gevolgen in activiteiten, toeleveringsketens en zakelijke relaties', 'stop, voorkom of beperk negatieve gevolgen' en 'monitor praktische toepassing en resultaten' (zie annex I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen).

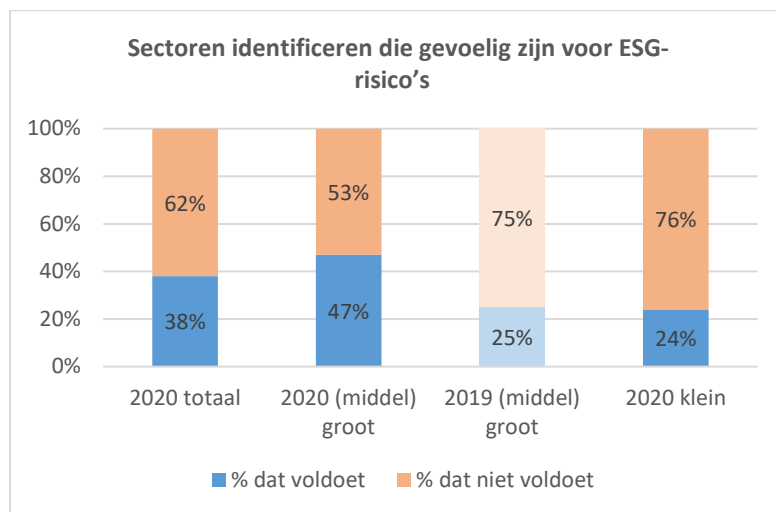
Bevindingen

Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 38% van alle Verzekeraars risicovolle sectoren en thema's beschreven had op basis van informatie uit een ESG due diligence-procedure. Het betreft 47% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: >25%, eenduidige cijfers over 2019 ontbraken) en 24% van de kleine Verzekeraars (zie figuur 9).

In de eigen rapportage gaf 64% van de Verzekeraars aan sectoren en thema's te hebben beschreven die als risicovol worden beoordeeld en materieel relevant zijn. Het ging daarbij om 86% van de grote en middelgrote verzekeraars en 46% van de kleine verzekeraars. Net als vorig jaar refereerde een deel van de Verzekeraars die deze vraag bevestigend beantwoordden echter aan het uitsluitingsbeleid en niet aan specifieke hoog-risico thema's of sectoren; dit was met name het geval bij kleine verzekeraars. Daarnaast was het opnieuw in verschillende gevallen (en met name bij kleine verzekeraars) twijfelachtig of de geselecteerde thema's of sectoren voortkwamen uit een risicoanalyse in het kader van een ESG due diligence-procedure. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd bijgesteld.

Figuur 9: Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's

In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts

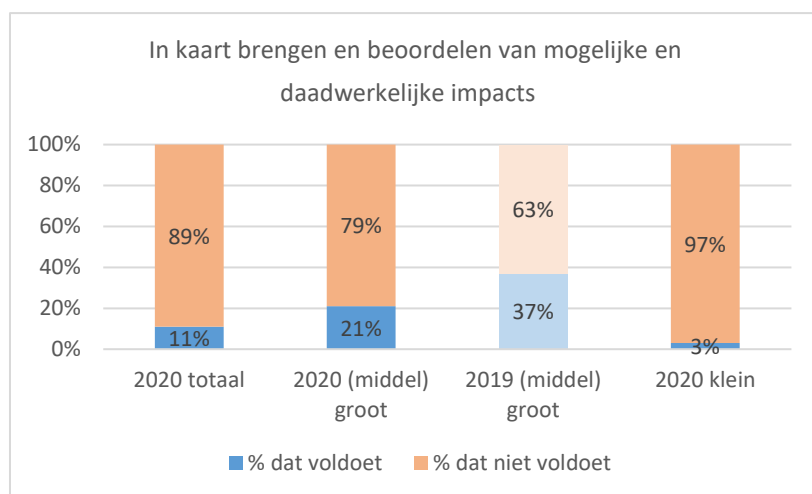
Het Convenant vraagt Verzekeraars over te gaan tot het in kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke negatieve impacts voor benadeelden, waarbij de Verzekeraars via de beleggingsactiviteiten betrokken zijn of kunnen zijn. In dit verband dienen zij: 1) gebruik te maken van interne en/of externe expertise inzake ESG-risico's; en 2) de bedrijven waarin wordt belegd te vragen informatie te verstrekken om daadwerkelijke en mogelijke impacts op ESG bij de beleggingen in kwestie te kunnen vaststellen en beoordelen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 11% van alle Verzekeraars aan deze Convenantsverplichting voldeed. Dit betreft 21% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 37%)¹⁰ en 3% van de kleine Verzekeraars (zie figuur 10).

In de eigen rapportage gaf 18% van de Verzekeraars (waarvan 34% grote en middelgrote Verzekeraars en 5% kleine Verzekeraars) aan mogelijke en daadwerkelijke negatieve gevolgen voor benadeelden in kaart te hebben gebracht. Verschillende Verzekeraars gaven echter aan dat zij alleen kijken naar risico's die zich al verwezenlijkt hebben, terwijl due diligence juist ook beoogt mogelijke (toekomstige) risico's in kaart te brengen. Anderen gaven geen toelichting, of gaven aan nog geen informatie op te vragen bij de bedrijven waarin wordt belegd om de daadwerkelijke en mogelijke ESG-impacts te kunnen vaststellen en beoordelen. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Figuur 10: In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts

Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen

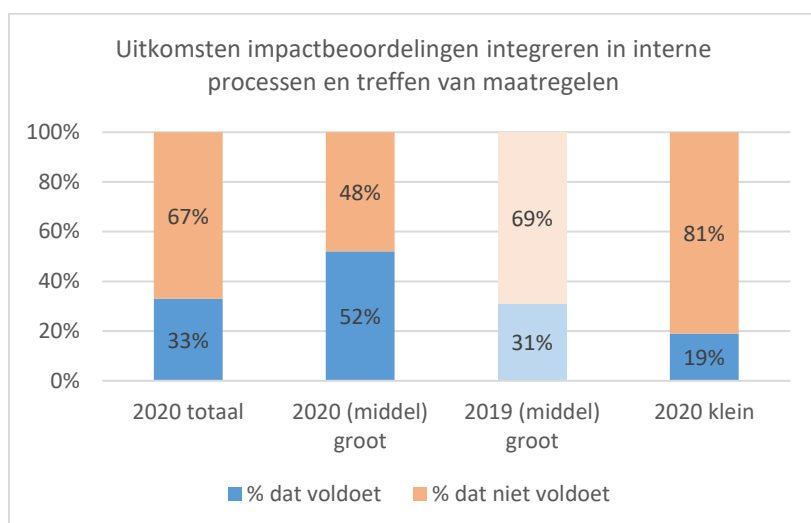
Het Convenant vraagt Verzekeraars over te gaan tot het integreren van de uitkomsten van impactbeoordelingen in alle relevante interne processen en het treffen van de nodige maatregelen door uitsluiting, best-in-class selectie, engagement en/of een exit-strategie. In de vragenlijst is deze verplichting vertaald naar verschillende vragen over de nakoming van de overkoepelende verplichting en de maatregelen die door de Verzekeraar in de praktijk zijn getroffen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 33% van alle Verzekeraars aan deze Convenantsverplichting voldeed. Het gaat om 52% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 31%) en 19% van de kleine Verzekeraars (zie figuur 11).

In de rapportage gaf 41% van de Verzekeraars aan te hebben voldaan aan de verplichting tot het integreren van de uitkomsten van impactbeoordelingen in interne processen en het treffen van maatregelen. Dit betrof 70 % van de grote en middelgrote verzekeraars en 19% van de kleine Verzekeraars. Verschillende verzekeraars gaven in hun toelichting echter aan dat de integratie later dit jaar zou gebeuren of verwezen naar generiek ESG-beleid. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

¹⁰ Er is een afname ten opzichte van 2019 geconstateerd. Deze afname is als volgt te verklaren: de helft van de Verzekeraars die vorig jaar "ja" antwoorden op de vraag of zij "mogelijke en daadwerkelijke negatieve impacts in kaart brengen met hulp van interne/externe expertise en door bedrijven informatie te laten verstrekken" beantwoorden deze vraag dit jaar met "nee". Vorig jaar is op deze vraag de bewijslast niet gecontroleerd/gevraagd.

Figuur 11: Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen

Type maatregelen

Een groot deel van de kleine Verzekeraars blijkt voornamelijk gebruik te maken van uitsluiting en een best-in-class benadering.

De Monitoringscommissie constateert dat minstens 27% van alle Verzekeraars in 2020 invloed heeft uitgeoefend via stemmen en/of engagement. Dit betreft 55% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 8% van de kleine Verzekeraars.

In de rapportage gaf 21% van alle Verzekeraars aan via stemmen en/of engagement invloed te hebben uitgeoefend. Het ging om 52% van de grote en middelgrote verzekeraars en 3% van de kleine verzekeraars. Uit de toelichtingen maakte de Monitoringscommissie echter op dat het percentage kleine Verzekeraars dat engagement voert via de vermogensbeheerder mogelijk hoger ligt, al blijkt uit de toelichtingen van een aantal van hen dat zij veelal geen zicht hebben op het precieze aantal engagements of de resultaten van de engagements die namens hen gevoerd worden. Veel kleine Verzekeraars leken daarnaast in eerste instantie niet te begrijpen dat trajecten die door de uitvoerder namens hen worden uitgevoerd, meegenomen mochten worden in de beantwoording van deze vraag. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Net als in 2019 varieerde het aantal engagements dat gevoerd werd per Verzekeraar. Dit lag tussen enkele engagements per jaar en honderden engagements per jaar. Een aantal Verzekeraars was niet in staat het aantal gevoerde engagements te specificeren.

Het Convenant bepaalt dat in een engagementtraject met bedrijven waarin is belegd en die ook na het maken van tijdsgebonden afspraken blijvend niet voldoen, in laatste instantie een exit-strategie aan de orde kan zijn. In de monitoring over 2020 geeft 15% van de Verzekeraars aan tot een exit-strategie over te zijn gegaan nadat aan tijdgebonden afspraken met ondernemingen waarin zij belegden blijvend niet was voldaan. Dit betreft 31% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 19%) en 3% van de kleine Verzekeraars.

De Monitoringscommissie constateert dat 27% van de Verzekeraars invloed heeft uitgeoefend via stemmen. Het betreft 45% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 31%) en 8% van de kleine verzekeraars. Net als bij het aanwenden van invloed via engagement, constateert de Monitoringscommissie hier een hoger percentage van Verzekeraars dat aan de verplichting voldoet dan de sector zelf heeft gerapporteerd. In de rapportage gaf 12% van de Verzekeraars aan stemrecht aangewend te hebben om invloed uit te oefenen. Net als bij engagement geldt ook voor het aantal uitgebrachte stemmen in het afgelopen jaar dat dit sterk varieert per Verzekeraar.

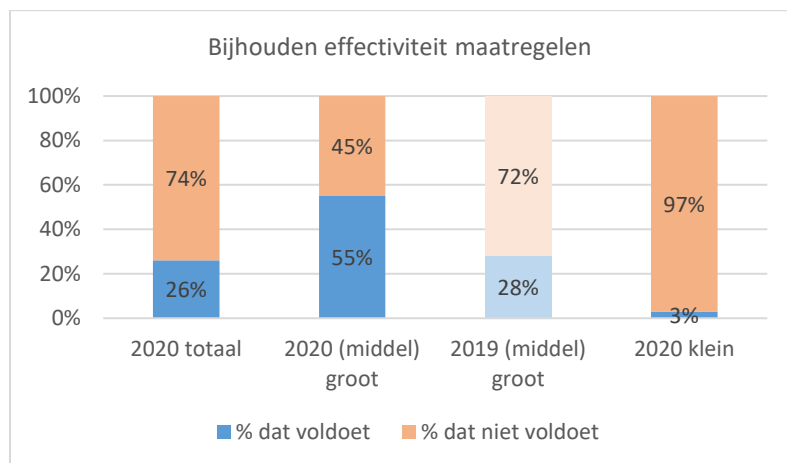
Bijhouden effectiviteit maatregelen

Het Convenant vraagt Verzekeraars de effectiviteit van de in het kader van het due diligence proces ondernomen acties bij te houden en te beoordelen. Dit is noodzakelijk om genomen maatregelen eventueel bij te kunnen sturen of vervolgacties te kunnen ondernemen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 26% van de Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting. Het betreft 55% van de grote en middelgrote verzekeraars (in 2019: 28%) en 3% van de kleine Verzekeraars (zie figuur 12).

In de eigen rapportage gaf 30% van de Verzekeraars aan dat zij de effectiviteit van hun ondernomen acties bijhouden en beoordelen. Het ging om 62% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 5% van de kleine Verzekeraars. Een aantal Verzekeraars gaf in de toelichting echter aan dat de vermogensbeheerder geacht wordt dit te doen, terwijl één Verzekeraar opmerkte dat hiermee pas later in het jaar gestart zou worden. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Figuur 12: Bijhouden effectiviteit maatregelen

Conclusie

De Monitoringcommissie ziet ESG due diligence als de kern van het Convenant, maar constateerde in 2019 dat hier onvoldoende begrip van bestond en verdere verbetering op gewenst was. Het is bemoedigend dat op specifieke punten verbetering is opgetreden in de toepassing van de due diligence stappen. De Monitoringscommissie ziet die verbetering met name in het identificeren van sectoren die gevoelig zijn voor ESG-risico's (van >25% naar 47% voor de grote en middelgrote verzekeraars) en het bijhouden van de effectiviteit van maatregelen (van 28% naar 55% voor de grote en middelgrote verzekeraars).

In absolute zin dient over het geheel nog steeds grote voortgang te worden gerealiseerd, zeker ook wat betreft het in kaart brengen van de risico's en de daadwerkelijke impacts van de beleggingen. Naleving van deze verplichting is gedaald voor de grote en middelgrote Verzekeraars (van 37% naar 21%) en ligt in totaal op 11%. Deze stap is echter de basis voor de andere due diligence stappen en is onder meer bepalend voor het daadwerkelijk realiseren van invloed, bijvoorbeeld via engagement en stemmen.

De Monitoringcommissie stelt vast dat ook de integratie van impactbeoordelingen en het treffen van maatregelen achterblijft (voor alle Verzekeraars: 33%), wat mede samenhangt met het hier gesignaleerde gebrek aan vaststelling van de impacts voor benadeelden. Niet alleen de kleine verzekeraars maar ook de middelgrote verzekeraars blijven achter in de invoering van deze stappen van ESG due diligence. Het is teleurstellend dat een meerderheid van de middelgrote verzekeraars in het geheel geen maatregelen treft om invloed uit te oefenen in hun

beleggingen. Zeker wat betreft stemrecht is de Monitoringcommissie van mening dat elke Verzekeraar hier invulling aan kan geven, nu dit een laagdrempelige manier is om invloed uit te oefenen en geregeld ook bij kleine aandelenpercentages tot effect blijkt te kunnen leiden.¹¹

De Monitoringscommissie merkt op dat due diligence verdere actie vergt van Verzekeraars dan wat gevraagd wordt in andere richtlijnen/frameworks (zoals UNGC of SDG's) en dat het fundamenteel is voor het voldoen aan de OESO-richtlijnen en de UNGP's. Zij constateert echter dat ESG due diligence in 2020 nog steeds niet voldoende is ingevoerd.

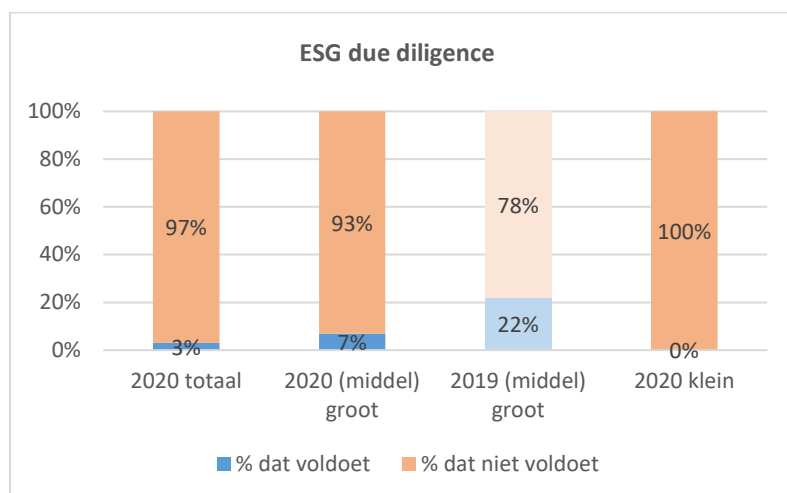
Tabel 2: Overzicht naleving grote en middelgrote verzekeraars m.b.t. Convenantsverplichtingen ESG due diligence en van alle verzekeraars

Verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2019 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (alle)
Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's	5 juli 2020*	>25%**	47%	38%
In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts	5 juli 2020*	37%	21%	11%
Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen	5 juli 2020*	31%	52%	33%
Bijhouden effectiviteit maatregelen	5 juli 2020*	28%	55%	26%
Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG due diligence	5 juli 2020*	22%	7%	3%

* Het Convenant biedt mogelijkheid tot uitloop naar uiterlijk 5 juli 2021.

** Omdat over de voldoening aan deze specifieke Convenantsverplichting geen eenduidige cijfers voorhanden zijn, telt dit percentage niet mee in het percentage verzekeraars dat volaan heeft aan alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG due diligence.

Figuur 13: Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG due diligence

¹¹ Voorbeelden hiervan zijn: Follow this en de VBDO

2.3 Transparantie en rapportage: stap 5 van het due diligence proces

De in deze paragraaf gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 5 van het Convenant en zijn gerelateerd aan stap 5 van het due diligence proces: 'communiceer hoe gevolgen worden aangepakt' (zie annex I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen).

Bevindingen

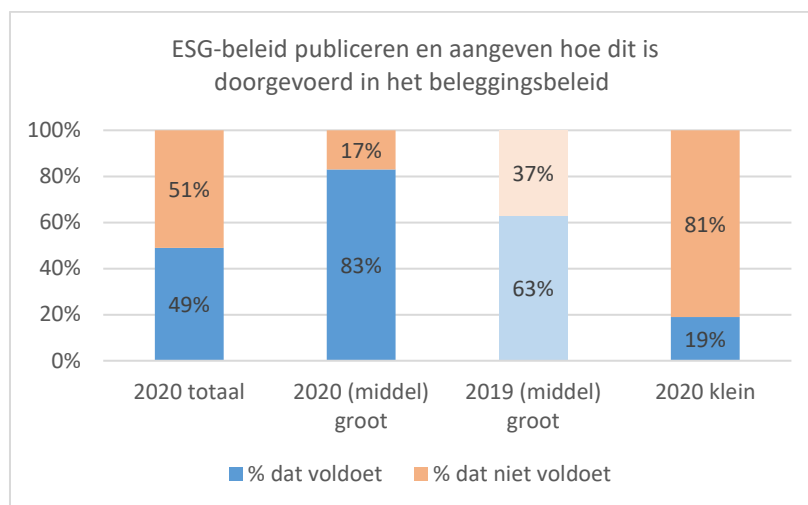
ESG-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid

Het Convenant vraagt Verzekeraars het ESG-beleid te publiceren en aan te geven hoe het ESG-beleid is doorgevoerd in het beleggingsbeleid.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 49% van alle Verzekeraars voldeed aan deze verplichting. Dit betreft 83% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 63%) en 19% van de kleine Verzekeraars (zie figuur 14).

In de eigen rapportage gaf 53% van de Verzekeraars zelf aan aan deze Convenantsverplichting te voldoen. Het ging daarbij om 86% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 27% van de kleine Verzekeraars. Verschillende verzekeraars hadden echter geen ESG-beleid toegevoegd of gaven in de toelichting aan dat dit beleid niet openbaar beschikbaar was of dat het pas later dit jaar gepubliceerd zou worden. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Figuur 14: ESG-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid

Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen

Het Convenant vraagt Verzekeraars waarbij 'uitsluiting' deel uitmaakt van het ESG-beleid (in die zin dat zij in het beleggingsbeleid sectoren, activiteiten en/of gedragingen hebben opgenomen waarin de Verzekeraars niet zullen beleggen) een overzicht te publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen vanwege hun activiteiten of gedragingen.

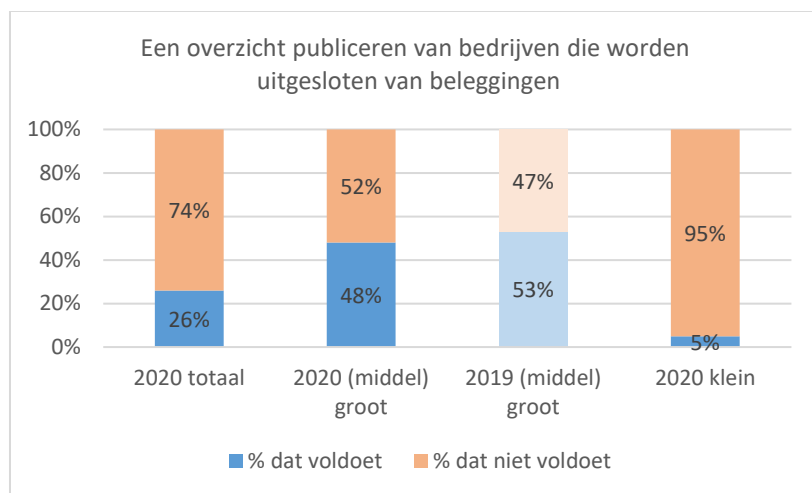
De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 26% van alle Verzekeraars voldeed aan deze verplichting om een uitsluitingslijst te publiceren. Het gaat om 48% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 53%) en 5% van de kleine Verzekeraars (zie figuur 15). Relevant is hier dat de bewijslast voor deze vraag vorig jaar niet gecontroleerd is en dit jaar wel.

In de eigen rapportage gaf 30% van de Verzekeraars aan een dergelijke lijst gepubliceerd te hebben. Het ging daarbij om 55% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 11% van de kleine Verzekeraars. Verschillende Verzekeraars verwezen echter enkel naar beleid of naar een

door de uitvoerder en niet door de Verzekeraar zelf gepubliceerde lijst. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Opgemerkt dient te worden dat deze verplichting strikt genomen op 28% van de Verzekeraars (nog) niet van toepassing is omdat 'uitsluiting' geen deel uitmaakt van het beleid van deze Verzekeraars. Wanneer alleen gekeken wordt naar het percentage Verzekeraars waarbij 'uitsluiting' deel uitmaakt van het ESG-beleid dan zijn de percentages als volgt: 54% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 10% van de kleine Verzekeraars. De Monitoringscommissie merkt daarbij echter op dat voor alle Verzekeraars op basis van het Convenant de verplichting bestaat om 'uitsluiting' onderdeel te maken van het ESG-beleid en dat op den duur dus ook alle Verzekeraars aan de daarop betrekking hebbende transparantieplichting dienen te voldoen.

Figuur 15: Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen

Jaarlijks informatie publiceren over investeringskeuzes, stemgedrag, dialoog en engagement en stakeholder-engagement

Het Convenant vraagt Verzekeraars jaarlijks bepaalde informatie te publiceren over 1) de investeringskeuzes; 2) het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en de dialoog en het engagement dat plaatsvindt met bedrijven waarin wordt belegd; en 3) hoe het ESG-beleid wordt besproken met belanghebbenden (stakeholder-engagement).

1. Investeringskeuzes

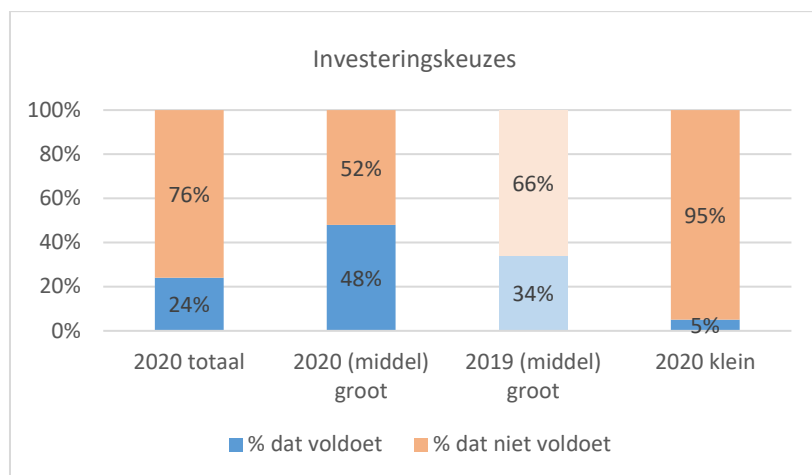
Voor de investeringskeuzes vraagt het Convenant van Verzekeraars a) informatie te publiceren over de economische sectoren waarin zij beleggen of, als dat de voorkeur heeft, b) een lijst van i) bedrijven en/of beleggingsfondsen waarin zij beleggen en/of ii) bedrijven waarin de beleggingsfondsen beleggen die worden beheerd door fondsbeheerders die tot hetzelfde verzekeringsconcern behoren per 31 december van elk jaar. Dit betekent dat Verzekeraars die aangeven een lijst van bedrijven te publiceren waarin de Verzekeraar heeft belegd en / of een lijst van bedrijven waarin eigen beleggingsfondsen beleggen te publiceren, voldoen aan deze Convenantsverplichtingen en dat hetzelfde geldt voor Verzekeraars die aangeven informatie te hebben gepubliceerd over economische sectoren waarin wordt belegd.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 24% van de Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting. Dit betreft 48% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 34%) en 5% van de kleine Verzekeraars (zie figuur 16).

In de eigen rapportage gaf 26% van de Verzekeraars aan informatie te publiceren over investeringskeuzes. Het ging daarbij om 52% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 5% van de kleine Verzekeraars. Twee Verzekeraars hebben geen bewijslast toegevoegd en niet

gereageerd op de hoor- en wederhoorvragen. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Figuur 16: Investeringskeuzes

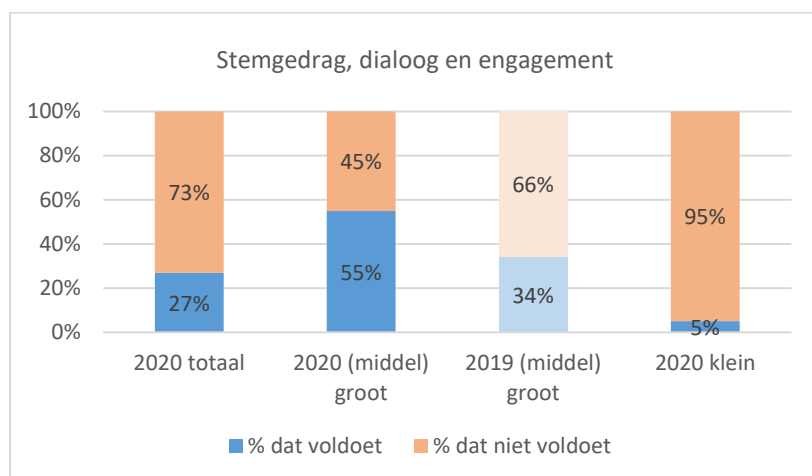

2. Stemgedrag, dialoog en engagement

Voor het publiceren van informatie over stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en de dialoog en het engagement dat plaatsvindt met bedrijven waarin wordt belegd, valt de Convenantsverplichting uiteen in drie aspecten, namelijk (het publiceren van informatie over): a) stemmen op aandeelhoudersvergaderingen; b) dialoog en engagement; en c) het aanwenden van invloed ter bevordering van transparantie over het stemgedrag van eigen beleggingsfondsen.

Voor de Monitoring over 2020 geeft 27% van de Verzekeraars aan informatie gepubliceerd te hebben over een of meer van de genoemde aspecten. Dit betreft 55% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 34%) en 5% van de kleine Verzekeraars (zie figuur 17). Dit resultaat wordt hieronder nader gespecificeerd.

Figuur 17: Jaarlijks informatie publiceren over stemgedrag, dialoog en engagement

Wat betreft het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen vraagt het Convenant van Verzekeraars het stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin zij met directe beleggingen voor eigen rekening of voor polishouders beleggen, weer te geven en daarbij aan te geven hoe er gestemd is over ESG-onderwerpen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 26% van alle Verzekeraars voldeed aan de verplichting om transparant te zijn over stemgedrag. Het ging daarbij om 52% van de grote en middelgrote verzekeraars (in 2019: 31%) en 5% van de kleine Verzekeraars.

In de eigen rapportage gaf 36% van de Verzekeraars aan geen stembeleid te hebben en/of geen mogelijkheid te hebben om stemrecht uit te oefenen, wat betekent dat de Convenantsverplichting niet op hen van toepassing was. De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 40% van de Verzekeraars op wie de verplichting van toepassing was, voldeed aan de verplichting. Het gaat daarbij om 71% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 10% van de kleine Verzekeraars.

In de eigen rapportage gaf 29% van de Verzekeraars aan transparant te zijn over het stemgedrag. Dit kwam neer op 52% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 8% van de kleine Verzekeraars. Bij één van deze Verzekeraars was over stemgedrag echter niets vindbaar op de eigen website, waardoor de Monitoringscommissie niet kon verifiëren dat aan de verplichting werd voldaan. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Wat betreft de dialoog en het engagement vraagt het Convenant van Verzekeraars: 1) weer te geven met hoeveel bedrijven engagement wordt gevoerd en over welke onderwerpen; 2) inzicht te verschaffen in de voortgang van de engagementtrajecten, voor zover dienstig ook voor stille engagementtrajecten; en 3) ten aanzien van afgeronde engagement weer te geven welke resultaten dit heeft opgeleverd.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 21% van de Verzekeraars voldeed aan de verplichting. Het betreft 45% van de grote en middelgrote verzekeraars (in 2019: 31%) en 3% van de kleine Verzekeraars.

In de eigen rapportage gaf 38% van de Verzekeraars aan dat er geen engagement was gevoerd, wat betekent dat deze Convenantsverplichting niet op hen van toepassing was. De Monitoringscommissie heeft vastgesteld dat 37% van de Verzekeraars die dienden te voldoen aan de verplichting, hieraan in 2020 daadwerkelijk voldeed. Het gaat om 71% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 5% van de kleine Verzekeraars.

In de eigen rapportage gaf 23% van alle Verzekeraars aan te voldoen aan de verplichting. Het ging daarbij om 48% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 3% van de kleine Verzekeraars. Het door de Monitoringscommissie vastgestelde percentage van 21% ligt iets lager dan de 23% van de Verzekeraars die zelf aangaf jaarlijks informatie te publiceren over engagement; dit komt doordat één verzekeraar geen verdere toelichting heeft aangeleverd naar aanleiding van hoor- en wederhoorvragen van de commissie.

Alle Verzekeraars (14 in totaal) die jaarlijks informatie publiceren over engagement, publiceerden in 2020 informatie over het aantal bedrijven en de onderwerpen waar engagement over wordt gevoerd. 71% hiervan publiceert (mede) over resultaten van (afgeronde) engagementtrajecten; 64% hiervan publiceert (mede) informatie over de voortgang van engagementtrajecten, en voor zover dienstig ook over stille engagementtrajecten; en 36% hiervan publiceert (mede) informatie over afgebroken engagementtrajecten met desinvestering (exit) tot gevolg.

Tot slot vraagt het convenant van Verzekeraars hun invloed aan te wenden ter bevordering van transparantie over het stemgedrag van eigen beleggingsfondsen.

In de eigen rapportage gaf een groot deel van de Verzekeraars aan dat deze verplichting niet op hen van toepassing is. Daarnaast constateert de Monitoringscommissie op basis van de toelichtingen dat een deel van de Verzekeraars deze vraag niet goed heeft begrepen. Om deze redenen acht de Monitoringscommissie de gerapporteerde cijfers met betrekking tot deze Convenantsverplichting onvoldoende betrouwbaar om in de Monitoring over 2020 mee te nemen.

Stakeholder-engagement

Rondom stakeholder-engagement (het bespreken van ESG-beleid met belanghebbenden) vraagt het Convenant Verzekeraars twee dingen aan te geven, indien van toepassing: 1) hoe de inspanningsverplichting richting vermogensbeheerders is ingevuld; en 2) hoe (gezamenlijk) invloed is aangewend om vermogensbeheerders en fondsbeheerders ertoe te bewegen bedrijfsnamen openbaar te maken. Deze bepaling is voor de Monitoring over 2020 vertaald in de vraag of de Verzekeraar jaarlijks informatie publiceert over hoe de inspanningsverplichting ten aanzien van het bespreken van het ESG-beleid met vermogensbeheerders is ingevuld door tenminste fondsbeheerders te bewegen bedrijfsnamen openbaar te maken.

Uit de rapportage blijkt dat deze vraag onduidelijkheid heeft geschapt bij de Verzekeraars over de interpretatie ervan. De uitkomsten kunnen om die reden niet als betrouwbaar gezien worden en worden niet meegerekend in de Monitoring over 2020.

Verdiepingsvragen

Dit jaar heeft de Monitoringscommissie zes verdiepingsvragen gesteld om inzicht te verkrijgen in de transparantiepraktijk van Verzekeraars. Het betreft hier geen Convenantsverplichtingen waar Verzekeraars aan dienen te voldoen en de antwoorden worden door de Monitoringscommissie enkel gebruikt als achtergrondinformatie.

Publiceert uw maatschappij over de veranderingen in de investeringen ten gevolge van ESG due diligence?

24% van de Verzekeraars geeft aan te publiceren over de veranderingen in de investeringen ten gevolge van ESG due diligence; het betreft 45% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 5% van de kleine verzekeraars. Dit wordt veelal gedaan in het jaarverslag of, bij een enkeling, in een MVB verslag. Het overgrote merendeel van de Verzekeraars verwijst bij de beantwoording van deze vraag naar publicatie van veranderingen die het gevolg zijn van maatregelen (engagement of uitsluiting). Een enkeling publiceert informatie over ESG-integratie in beleggingscategorieën of over toekomstige aanscherpingen van het beleid ten gevolge van ESG-due diligence.

Is er in reactie op de gepubliceerde informatie over de investeringskeuzes dialoog op gang gekomen en/of heeft deze tot vragen of reacties geleid? Zo ja, in hoeveel gevallen en met of door welke partijen?

Verzekeraars die de voorgaande vraag bevestigend hebben beantwoord, hebben een vervolgvraag gekregen. 15% van deze Verzekeraars (alle Verzekeraars die de voorgaande vraag bevestigend hebben beantwoord) geeft aan dat in reactie op de gepubliceerde informatie over de investeringskeuzes dialoog op gang is gekomen en/of dat deze publicatie tot vragen of reacties heeft geleid. Het gaat daarbij om 28% van deze grote en middelgrote Verzekeraars (alle Verzekeraars die de voorgaande vraag bevestigend hebben beantwoord) en 5% van de kleine Verzekeraars. De Verzekeraars die reacties hebben ontvangen geven aan dat zij slechts enkele reacties ontvangen. Deze Verzekeraars geven aan dat de reacties voornamelijk afkomstig zijn van Ngo's; een enkeling geeft aan reacties ontvangen te hebben van particulieren, klanten of beleggers.

Heeft u een intern beleid op basis waarvan bepaald wordt welke informatie gerapporteerd wordt? Zo ja, wat is uw beleid hierop?

32% van de Verzekeraars geeft aan dat er intern beleid is op basis waarvan bepaald wordt welke informatie gerapporteerd wordt. Het betreft 55% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 8% van de kleine Verzekeraars. Een groot aantal Verzekeraars geeft aan dat het interne transparantiebeleid gelijk is aan het gepubliceerde beleid. De overige Verzekeraars verwijzen veelal naar compliance-beleid, reguliere overleggen op het gebied van ESG of rapportages over ESG in verschillende beleggingscategorieën. Verschillende van de

Verzekeraars die geen intern transparantiebeleid hebben, geven aan dit niet te hebben vanwege de kosten die verbonden zijn aan transparantie.

Hoe vaak publiceert u rapportages of rapporteert u over resultaten van uw ESG-beleid en in welke vorm?

23% van de Verzekeraars geeft aan na iedere ontwikkeling te rapporteren over de resultaten van het ESG-beleid. 14% van de Verzekeraars geeft aan ieder kwartaal te rapporteren over resultaten van het ESG-beleid. 5% van de Verzekeraars geeft aan ieder half jaar te rapporteren over de resultaten van het ESG-beleid. 79% van de Verzekeraars geeft aan jaarlijks te rapporteren over de resultaten. Bij deze vraag konden meerdere opties geselecteerd worden.

Waar publiceert u uw ESG-beleid en wie is de doelgroep?

Deze vraag is enkel gesteld aan Verzekeraars die hebben aangegeven het ESG-beleid te publiceren. Deze Verzekeraars geven aan het ESG-beleid te publiceren op de website, in het jaarverslag of in een apart MVB-beleid. De doelgroep varieert, veel Verzekeraars noemen hierbij: klanten, zakenrelaties of andere beleggers. Een kleiner aantal noemt daarnaast: ngo's, de bredere samenleving, studenten of alle mogelijk geïnteresseerden.

Conclusie

Op de transparantieverplichtingen waar een vergelijking mogelijk is met vorig jaar, is een duidelijke vooruitgang waar te nemen voor de grote en middelgrote verzekeraars. Met name voor het publiceren van beleid en uitgesloten bedrijven is in dit tempo voor (middel)grote verzekeraars een 100% score aan het eind van het convenant mogelijk (in 2020: 83% respectievelijk 76%). Op deze onderwerpen hebben de kleine verzekeraars wel nog een flinke weg te gaan (in 2020: 19% respectievelijk 5%).

Waar het gaat om transparantie met betrekking tot investeringskeuzes, stemgedrag en dialoog en engagement is weliswaar ook vooruitgang te zien, maar blijft het percentage met circa 50% van de (middel)grote verzekeraars duidelijk te laag, afgezet tegen de ambitie van het Convenant. Ook hier blijven de kleine verzekeraars flink achter met 5% naleving.

Het percentage (middel)grote verzekeraars dat aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van transparantie voldoet is weliswaar verdubbeld, maar staat daarmee nog altijd op slechts 21%. Om alle (middel)grote verzekeraars tegen het einde van de looptijd van het Convenant te laten voldoen is ook de komende twee jaar steeds een verdubbeling van het percentage nodig. Het percentage kleine verzekeraars dat voldoet aan transparantie is hoger dan het percentage kleine verzekeraars dat voldoet aan de voorgaande hoofdstukken. Met 11% heeft ook deze groep echter nog een inhaalslag te maken om aan het eind van de looptijd van het Convenant te voldoen aan alle verplichtingen op het gebied van Transparantie.

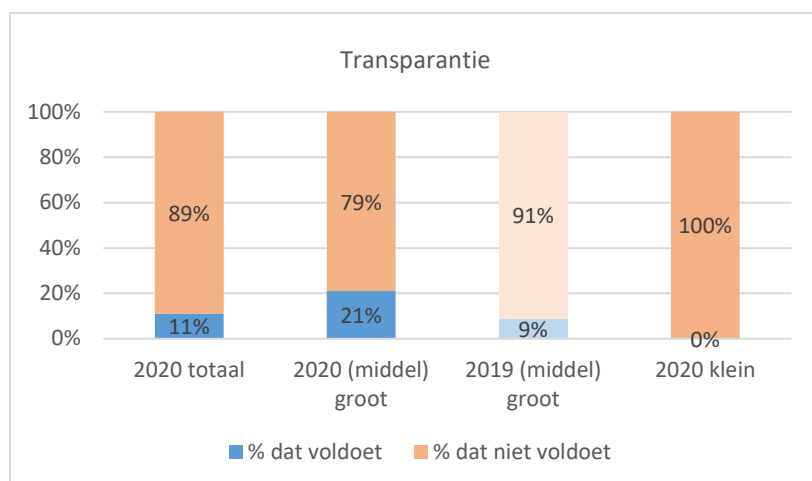
Tabel 3: Overzicht naleving grote en middelgrote verzekeraars m.b.t. Convenantsverplichtingen transparantie en rapportage

Verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2019 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (alle)
ESG-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid	juli 2023*	63%	83%	49%
Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen	juli 2023*	53%	76%	27%
Jaarlijks informatie publiceren over investeringskeuzes	juli 2023*	...**	48%	24%
Jaarlijks informatie publiceren over stemgedrag, dialoog en engagement	juli 2023*	34%	55%	24%
Jaarlijks informatie publiceren over stakeholder-engagement	juli 2023*	22%	...**	...**
Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. transparantie	juli 2023*	9%	21%	11%

* Het Convenant bepaalt geen specifieke tijdslijn voor de Convenantsverplichtingen op het gebied van herstel en verhaal.

** Omdat over de voldoening aan deze specifieke Convenantsverplichting geen eenduidige cijfers voorhanden zijn, telt dit percentage niet mee in het percentage verzekeraars dat voldaan heeft aan alle Convenantsverplichtingen t.a.v. transparantie.

Figuur 18: Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. transparantie

2.4 Herstel en verhaal: stap 6 van het due diligence proces

De in deze paragraaf gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 6 van het Convenant en zijn gerelateerd aan stap 6 van het due diligence proces: 'zorg voor herstelmaatregelen of werk hieraan mee, indien van toepassing' (zie annex I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen).

Bevindingen

Invloed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal

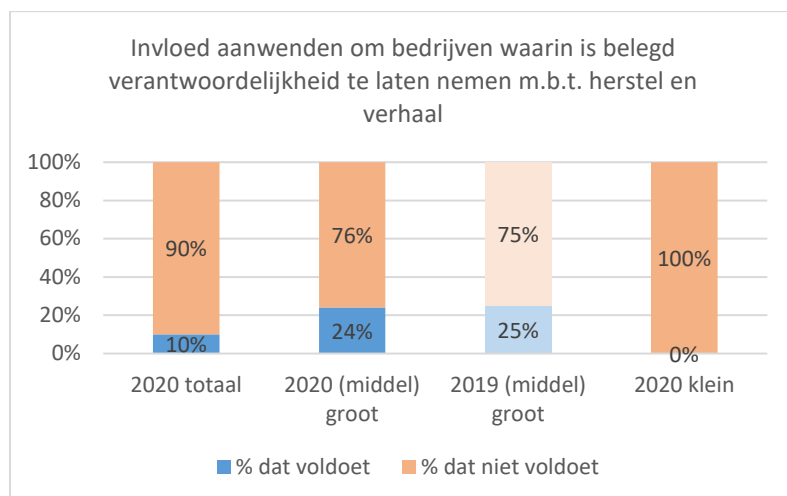
Het Convenant vraagt Verzekeraars hun invloed aan te wenden om de bedrijven waarin is belegd ertoe aan te zetten hun verantwoordelijkheid te nemen, conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's, waar het aankomt op het voorzien in of meewerken aan herstel en/of verhaal wanneer deze bedrijven negatieve impacts hebben veroorzaakt of daaraan hebben bijgedragen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 10% van alle Verzekeraars aan deze Convenantsverplichting voldeed. Het gaat om 24% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 25%) en geen van de kleine (zie figuur 19). De Verzekeraars die voldoen aan deze verplichting maken in alle gevallen gebruik van engagement om invloed uit te oefenen op de betreffende bedrijven.

In de eigen rapportage gaf 14% van alle Verzekeraars (31% van de grote en middelgrote Verzekeraars en geen van de kleine Verzekeraars) aan dat zij in 2020 invloed hadden aangewend om een bedrijf ertoe te zetten verantwoordelijkheid te nemen rond herstel en verhaal. Twee Verzekeraars hadden echter geen verdere toelichting aangeleverd naar aanleiding van gestelde hoor- en wederhoorvragen, waardoor niet met zekerheid kon worden vastgesteld of zij daadwerkelijk voldeden aan de verplichting. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld.

Op basis van de vraagstelling is het voor de Monitoringscommissie niet te achterhalen in hoeverre de Verzekeraars die deze vraag met "nee" hebben beantwoord, ofwel niet geïnvesteerd zijn in bedrijven die betrokken zijn bij negatieve impacts, ofwel wel geïnvesteerd zijn in bedrijven die betrokken zijn bij negatieve impacts maar niet hebben aangedrongen op herstel en verhaal.

Figuur 19: Invloed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal

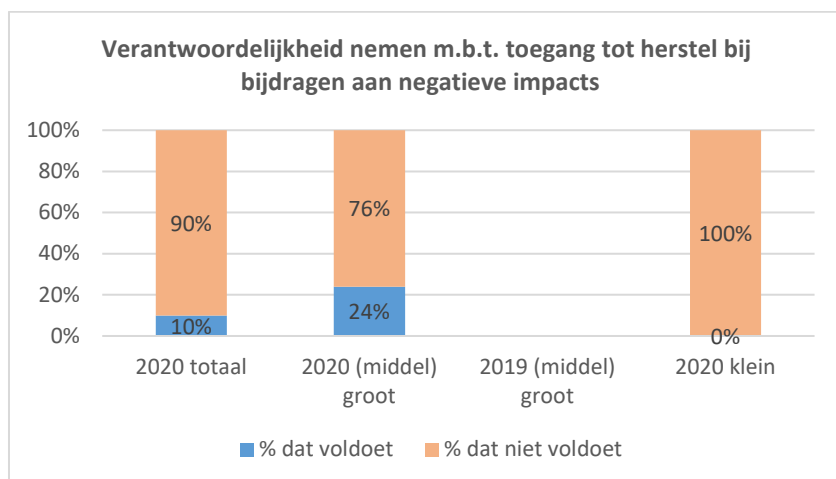
Verantwoordelijkheid nemen m.b.t. toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts

Het Convenant geeft aan dat ook beleggers in specifieke gevallen kunnen bijdragen aan ("contributing to") negatieve impacts die zijn veroorzaakt door de bedrijven waarin is belegd. In dat geval kunnen zij ook zelf verantwoordelijk zijn voor het bieden van toegang tot herstel en/of verhaal. Dit is stap zes van het due diligence proces (zie par. 1.5). In de vragenlijst is dit vertaald naar de vraag "Heeft uw maatschappij vastgesteld dat zij heeft bijgedragen aan een negatieve impact?"

In de eigen rapportage heeft 10% van alle Verzekeraars aangegeven dat zij hebben bijgedragen aan een negatieve impact en daarna verantwoordelijkheid hebben genomen voor toegang tot herstel (zie figuur 20). Dit betreft 24% van de grote en middelgrote Verzekeraars en geen van de kleine Verzekeraars. Ongeveer de helft van de Verzekeraars die aangeven dat zij verantwoordelijkheid hebben genomen voor toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts, geeft aan dat zij engagement hebben gevoerd met de betreffende bedrijven. De andere helft geeft aan het belang in het de betreffende bedrijven verkocht te hebben, al dan niet met een exit plan. Eén Verzekeraar geeft aan nog geen actie te hebben ondernomen, maar hier later in het jaar een bespreking over te hebben.

De Monitoringscommissie merkt op dat in verschillende van de toelichtingen door Verzekeraars wordt aangegeven dat zij niet direct bijgedragen hebben aan de impact of daar via beleggingsfondsen aan gelinkt zijn. Dit roept de vraag op of de desbetreffende Verzekeraars (het gaat om een derde van de verzekeraars die bij deze vraag 'ja' hebben ingevuld) begrijpen wat "contributing to" betekent in de context van de richtlijnen.¹² Verder dient opgemerkt te worden dat op basis van de vraagstelling niet vastgesteld kan worden of en in hoeverre er ook Verzekeraars zijn die hebben bijgedragen aan een negatieve impact en daarna *niet* hebben bijgedragen aan toegang tot herstel of verhaal met betrekking tot die impact.

Figuur 20: Verantwoordelijkheid nemen m.b.t. toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts

Versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau

Het Convenant vraagt van Verzekeraars dat zij, al dan niet in samenwerking met de andere Convenantpartijen, hun invloed zullen aanwenden om klachtenmechanismen op operationeel

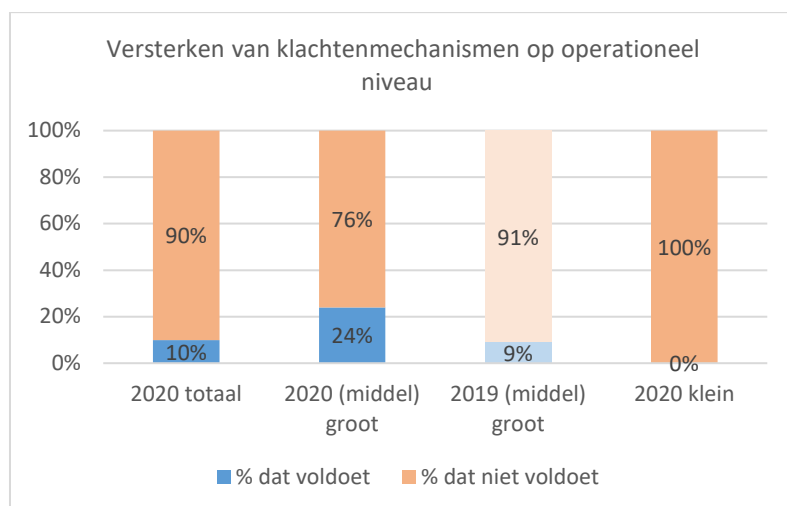
¹² "Contributing to" of "bijdragen aan" een negatieve impact in de zin van de OESO-richtlijnen en UNGP's betekent dat een onderneming de negatieve bijdrage niet zelf heeft veroorzaakt maar er wel aan heeft bijgedragen. De derde categorie is "directly linked" of direct gelinkt aan, hiervan is sprake als een bedrijf de negatieve impact niet heeft veroorzaakt of eraan heeft bijgedragen, maar er wel van op de hoogte is gesteld. Voor een voorbeeld, zie: https://www.ohchr.org/documents/publications/faq_principlesbusinesshr.pdf, p. 31

niveau en/of andere mechanismen die toegang tot herstel en verhaal bevorderen, te versterken. In de vragenlijst is dit vertaald naar de vraag of de Verzekeraar zijn invloed heeft aangewend om klachtenmechanismen op operationeel niveau beschikbaar te maken en/of om andere manieren van toegang tot herstel en verhaal te bevorderen. Concreet kan hier gedacht worden aan dat Verzekeraars bedrijven waarin zij investeren aanzetten om een klachtenmechanisme op te zetten of het hebben van een (sterk) klachtenmechanisme meenemen in de risicoanalyse van het bedrijf.¹³

De Monitoringscommissie constateert dat in 2020 10% van alle Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting. Het gaat om 24% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 9%) en geen van de kleine Verzekeraars (zie figuur 20).

In de eigen rapportage gaf 14% van de Verzekeraars aan invloed te hebben aangewend bij het versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau. Dit betrof 28% van de grote en middelgrote Verzekeraars en 3% van de kleine Verzekeraars. Twee Verzekeraars verwezen echter naar een klachtenregeling die gericht is op klachten over geleverde service; klachten over mensenrechtenschendingen/ESG-impacts zijn hiervan niet uitgesloten maar worden ook niet expliciet benoemd. Als expliciet benoemd wordt dat deze klachtenregeling openstaat voor schendingen van mensenrechten, milieu of governance, wordt hier wel aan voldaan. Op basis hiervan heeft de Monitoringscommissie de percentages die door de Verzekeraars zijn gerapporteerd, bijgesteld. De Monitoringscommissie constateert dat er begripsverwarring lijkt te zijn over wat een klachtenmechanisme op operationeel niveau inhoudt.

Figuur 20: Invloed aanwenden bij het versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau

Ontvangen meldingen van vermeende inbreuken op de OESO-richtlijnen

Het Convenant bepaalt dat vermeende inbreuken op de OESO-richtlijnen en de UNGP's gemeld dienen te kunnen worden bij de betrokken Verzekeraar indien melding daarvan bij de eerstverantwoordelijke op operationeel niveau niet tot gewenst resultaat heeft geleid. Deze meldingen geschieden bij voorkeur gebundeld via bijvoorbeeld ngo's, vakbond of slachtofferverenigingen. Deze bepaling is vertaald naar de vraag of er bij de Verzekeraar dergelijke meldingen zijn binnengekomen.

In de eigen rapportage geven 5 Verzekeraars (in 2019: 1 Verzekeraar) aan een of meerdere meldingen te hebben gehad van inbreuken op de OESO-richtlijnen of UNGP's door bedrijven waarin deze verzekeraar belegt. Het aantal gerapporteerde meldingen varieert in grote mate. De grote variëteit in het aantal meldingen, zelfs tussen grote Verzekeraars, suggereert dat er geen eenduidige definitie is van een melding in de zin van dit Convenantsartikel. De

¹³ Zie oa. SER (2019), *IRBC Dutch Banking Sector Agreement: Discussion Paper Working Group enabling remediation*, p. 17-18.

Monitoringscommissie beveelt de brancheorganisaties aan meer duidelijkheid te creëren over wat hieronder verstaan wordt.

Conclusie

De deadline voor voldoening aan de Convenantsverplichtingen op het gebied van herstel en verhaal is niet specifiek gemaakt in het Convenant; er moet dus aangenomen worden dat de bedoeling is dat de Verzekeraars tegen het eind van de looptijd van het Convenant voldoen aan deze verplichtingen. Uit de monitoring blijkt dat 9% van de Verzekeraars voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van herstel en verhaal. Het betreft 21% van de grote en middelgrote verzekeraars en 0% van de kleine verzekeraars (zie tabel 4).

Ten opzichte van de monitoring over 2019 ziet de Monitoringscommissie een duidelijke verbetering in het aanwenden van invloed om klachtenmechanismen op operationeel niveau te versterken. Het percentage grote en middelgrote verzekeraars dat hieraan voldoet is gestegen van 9% in 2019 naar 24% in 2020; van de kleine verzekeraars voldoet 10% aan deze verplichting. In absolute zin zijn deze percentages echter nog relatief laag, wat betekent dat een aanzienlijke versnelling nodig is om 100% naleving van deze verplichting te realiseren tegen het eind van de looptijd van het Convenant.

Datzelfde geldt voor de Convenantsverplichting tot het aanwenden van invloed om bedrijven waarin is belegd hun verantwoordelijkheid te laten nemen voor herstel en verhaal. Wat de percentages in absolute zin betreft is het beeld hetzelfde, met 24% van de grote en middelgrote verzekeraars en 10% van de kleine verzekeraars die voldoen aan deze verplichting. In dit geval is geen progressie zichtbaar ten opzichte van 2019, wat suggereert dat op dit punt (nog) meer inzet nodig zal zijn om zicht te houden op een 100% score op deze verplichting tegen het eind van de looptijd van het Convenant.

Tot slot is het beeld voor de Convenantsverplichting om verantwoordelijkheid te nemen voor toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts minder duidelijk. Op basis van de vraagstelling kan vastgesteld worden dat 24% van de grote en middelgrote verzekeraars bijgedragen heeft aan negatieve impacts én in reactie daarop verantwoordelijkheid heeft genomen om toegang tot herstel voor die impacts mogelijk te maken.

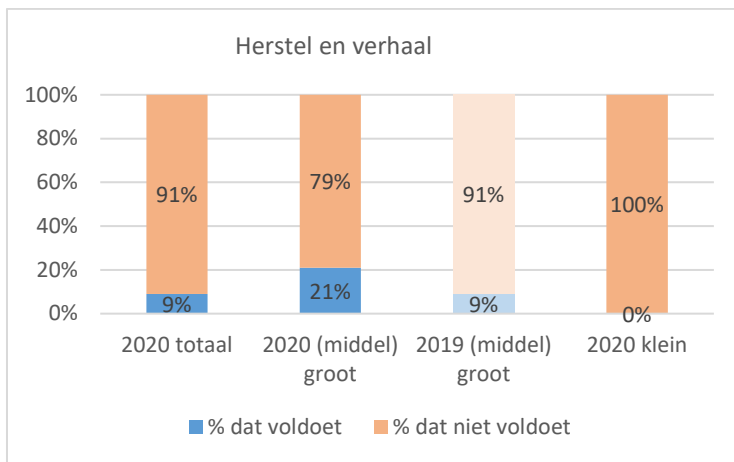
Tabel 4: Overzicht naleving grote en middelgrote verzekeraars voor Convenantsverplichtingen herstel en verhaal

Verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2019 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (alle)
<i>Invloed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal</i>	juli 2023	25%	24%	10%
<i>Verantwoordelijkheid nemen m.b.t. toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts</i>	juli 2023	...*	24%**	10%**
<i>Invloed aanwenden bij het versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau</i>	juli 2023	9%	24%	10%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. herstel en verhaal</i>	juli 2023	9%	21%	9%

* Hierover is dit jaar geen informatie beschikbaar.

** Percentage niet meegerekend in de berekening van naleving van alle Convenantsverplichtingen t.a.v. herstel en verhaal omdat op basis van de vraagstelling niet vastgesteld kan worden of en in hoeverre er ook Verzekeraars zijn die hebben bijgedragen aan een negatieve impact en daarna *niet* hebben bijgedragen aan toegang tot herstel of verhaal met betrekking tot die impact.

Figuur 21: Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. herstel en verhaal

2.5 Overkoepelende conclusie en aanbevelingen

Inleiding

In het rapport over 2019 heeft de Monitoringscommissie geconstateerd dat om de Convenantsafspraken te behalen een versnelling noodzakelijk was. Op basis van de resultaten over 2020 moet de Monitoringscommissie concluderen dat de benodigde versnelling nog niet heeft plaatsgevonden. De Monitoringscommissie plaatst vanwege onderstaande bevindingen vraagtekens bij de haalbaarheid van alle binnen het Convenant gemaakte afspraken door alle betrokkenen en daarmee van het Convenant als geheel. Zij beveelt daarom de Convenantspartijen aan de gestelde doelen van het Convenant gezamenlijk te heroverwegen en hetzij aan te passen dan wel te herbevestigen, zodat er draagvlak ontstaat om deze ook daadwerkelijk binnen de gestelde termijn te realiseren.

Voortgang op de Convenantsafspraken

In de monitoring over 2020 voldoet 5% van alle Verzekeraars en 10% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 6%) aan alle Convenantsverplichtingen met betrekking tot beleid. De Monitoringscommissie constateert dat vooruitgang is geboekt bij de invulling van beleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's en bij sector-/themagericht beleid. Bij de overige Convenantsverplichtingen met betrekking tot Beleid is die vooruitgang niet of slechts beperkt zichtbaar. Kleine Verzekeraars lopen op dit gebied over het algemeen achter op de grotere Verzekeraars.

De Monitoringcommissie ziet ESG-due diligence als de kern van het Convenant, maar constateert dat het in 2020 niet voldoende is geïmplementeerd. Due diligence vergt verdere actie van Verzekeraars dan wat gevraagd wordt in andere richtlijnen/frameworks zoals het UN Global Compact of de Sustainable Development Goals en is fundamenteel voor het voldoen aan de OESO-richtlijnen en de UNGP's. Op dit moment voldoet 7% van de grote en middelgrote Verzekeraars (in 2019: 22%, enkele verplichtingen werden toen anders gemeten)¹⁴ aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van Due diligence. Als gekeken wordt naar alle Verzekeraars bedraagt dit percentage 3%. Met name het in kaart brengen en beoordelen van de impacts van beleggingen blijft achter. Deze beoordeling is echter de basis voor de andere due diligence stappen en maakt het treffen van maatregelen, zoals het uitoefenen van invloed via engagement en stemmen, mogelijk. Juist voor bijvoorbeeld middelgrote Verzekeraars (waarvan meer dan de helft nog geen invloed uitoefent) kunnen dit effectieve en laagdrempelige middelen zijn om een bijdrage te leveren aan het stoppen, voorkomen of beperken van negatieve impacts.

De Monitoringscommissie constateert dat vooruitgang is geboekt op het gebied van transparantie. Er is progressie zichtbaar bij het publiceren van het ESG-beleid, het publiceren van een overzicht van bedrijven die uitgesloten worden van beleggingen en bij het jaarlijks publiceren van informatie over stemgedrag, dialoog en engagement. Daarmee voldoet echter nog altijd maar 11% van alle Verzekeraars aan alle Convenantsverplichtingen met betrekking tot Transparantie. Als gekeken wordt naar de grote en middelgrote Verzekeraars bedraagt dit percentage 21% (in 2019: 9%). Verbeteringen zijn onder meer nodig bij het publiceren van uitsluitingslijsten en het stimuleren van fondsmanagers om transparant te zijn over hun beleggingskeuzes.

---

¹⁴ Er is een afname ten opzichte van 2019 geconstateerd. Deze afname is als volgt te verklaren: de helft van de Verzekeraars die vorig jaar "ja" antwoorden op de vraag of zij "mogelijke en daadwerkelijke negatieve impacts in kaart brengen met hulp van interne/externe expertise en door bedrijven informatie te laten verstrekken" beantwoorden deze vraag dit jaar met "nee". Vorig jaar is op deze vraag de bewijslast niet gecontroleerd/gevraagd.

In de monitoring over 2020 voldoet 9% van alle Verzekeraars aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van Herstel en verhaal. Als gekeken wordt naar de grote en middelgrote Verzekeraars bedraagt dit percentage 21% (in 2019: 9%). De Monitoringscommissie signaleert dat er nog veel verwarring bestaat over wat herstel en verhaal inhoudt. Veel kleine Verzekeraars geven aan dat zij niet aan de Convenantsverplichtingen op dit gebied kunnen voldoen gegeven de omvang van hun maatschappij. Ook veel middelgrote Verzekeraars voldoen nog niet aan de verplichtingen. Wat met name opvalt is dat er nog nauwelijks invulling wordt gegeven aan de verplichting tot het bewegen van bedrijven om hun verantwoordelijkheid voor herstel en verhaal te nemen.

Een meer gedetailleerde beschrijving van de conclusies van de Monitoringscommissie met betrekking tot de voortgang van de Verzekeraars op de verschillende deelonderwerp is te vinden in paragrafen 2.1 (Beleid), 2.2 (Due diligence), 2.3 (Transparantie) en 2.4 (Herstel en verhaal).

Overkoepelende conclusies en aanbevelingen

Hoewel op een aantal punten vooruitgang is te zien, is dat niet de brede versnelling die naar de mening van de Monitoringscommissie nodig is om de doelstellingen van het Convenant nog te kunnen behalen. De peildatum van de meting voor de monitoring over 2020 (31 december 2020) lag twee maanden na het verschijnen van het rapport over 2019. De verzekeraars waren echter al in augustus 2020 op de hoogte gesteld van de uitkomsten van de Monitoring over 2019. Ook de interviews die in de zomer van 2021 zijn gehouden met verscheidene Verzekeraars en werkgroepen bevestigen het beeld; termen als 'Convenantsmoeheid', 'capaciteitsproblemen' en 'verlies van momentum' kwamen meer dan eens voorbij. Uit de interviews bleek tevens dat het draagvlak voor het Convenant soms beperkt is. Verzekeraars verkiezen geregeld hun eigen aanpak boven het Convenant om invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Ook zijn er nog steeds (met name kleinere) Verzekeraars die het Convenant niet op zichzelf van toepassing achten.

De absolute percentages van naleving van de Convenantsverplichtingen door de Verzekeraars zijn in veel gevallen zodanig laag dat de haalbaarheid van een (zo goed als) volledige dekking van de verplichtingen over twee jaar, als de looptijd van het Convenant eindigt, niet goed mogelijk lijkt. Daar komt bij dat de door het Convenant gestelde tussentijdse deadlines slechts door een beperkt deel van de sector gehaald zijn. Zo is bijvoorbeeld het percentage Verzekeraars dat daadwerkelijk voldaan heeft aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid – waarvoor als uiterlijke deadline 5 juli 2020 gold – heel laag (3%). Datzelfde geldt voor het percentage Verzekeraars dat daadwerkelijk alle stappen van due diligence implementeert conform het Convenant, een onderdeel van het Convenant waarvoor de deadline uiterlijk 5 juli 2021 is.

De kleine Verzekeraars (minder dan EUR 100 miljoen belegd vermogen) blijven in het algemeen – op een enkele Convenantsverplichting na – achter bij de grote en middelgrote Verzekeraars (meer dan EUR 100 miljoen belegd vermogen).

De Monitoringscommissie plaatst vanwege bovenstaande bevindingen, zoals reeds aangegeven, vraagtekens bij de haalbaarheid van alle binnen het Convenant gemaakte afspraken door alle betrokkenen en daarmee van het Convenant als geheel. Om die reden beveelt de Monitoringscommissie de Convenantpartijen aan gezamenlijk de gestelde doelen van het Convenant te heroverwegen en hetzij aan te passen dan wel te herbevestigen, zodat er draagvlak ontstaat om deze ook daadwerkelijk binnen de gestelde termijn te realiseren. Of dit zal leiden tot meer focus en waar deze focus komt te liggen is een besluit dat de Partijen gezamenlijk zullen moeten nemen.

De Monitoringscommissie ziet, in het geval dat gekozen zou worden voor meer focus, op basis van haar bevindingen een aantal mogelijke bespreekpunten/ routes:

- Besluiten welke thema's uit het Convenant hoge prioriteit hebben en welke lagere prioriteit hebben;
- Besluiten of de focus van de Partijen en de werkgroepen komt te liggen bij de "goed" scorende Verzekeraars of de "slechter" scorende Verzekeraars;
- Besluiten of de focus van de Partijen en de werkgroepen komt te liggen bij de verplichtingen waarop redelijk tot goed wordt gescoord (en 100% naleving aan het eind van de looptijd van de Convenant dus nog haalbaar lijkt) of bij de verplichtingen waarop heel slecht wordt gescoord;
- Besluiten of alle hoofdstukken van het Convenant even relevant zijn en zo nee, welke hoofdstukken qua tijdspad en/of inspanningen geprioriteerd dienen te worden;
- Besluiten hoe strak vastgehouden blijft worden aan de in het Convenant gestelde deadlines;
- Besluiten of de doelgroep van het Convenant beperkt wordt tot de grote en middelgrote Verzekeraars (die ongeveer 99% van het belegd vermogen vertegenwoordigen) of ook de kleine Verzekeraars blijft omvatten;
- Besluiten hoeveel tijd en energie gestoken wordt in de werkgroepen.

Dit zijn een aantal voorbeelden van onderwerpen waarover gesproken kan worden en waar keuzes in gemaakt zouden kunnen worden. De Monitoringscommissie benadrukt daarbij dat het van belang is deze keuzes snel te maken zodat de resterende looptijd van het Convenant optimaal benut kan worden

3. De overheid

De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de minister van Financiën hebben beiden het Convenant ondertekend. De rapportages van beide betrokken ministeries zijn inhoudelijk vergelijkbaar en worden daarom grotendeels gezamenlijk behandeld. Waar relevant worden eventuele uiteenlopende antwoorden ter aanvulling afzonderlijk behandeld en beoordeeld.

De in dit hoofdstuk gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 8 van het Convenant (zie annex I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen). Omdat de voortgang soms langere tijdlijnen beslaat, is op punten een doorkijk gegeven naar de activiteiten in 2021.

Bevindingen

Naar aanleiding van de vorige monitoring

Naar aanleiding van het monitoringsrapport over 2019 heeft de Stuurgroep een actieplan opgesteld (zie hoofdstuk 5). In het kader van dit actieplan heeft het NCP (namens de overheid en eerst in 2021) een toelichting gegeven op stap 5 van de due diligence cyclus en heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een bijdrage geleverd over de Transparantiebenchmark.

In het vorige rapport sprak de Monitoringcommissie de hoop uit dat de overheid zich zou inzetten om verzekeraars die geen lid zijn van het Verbond van Verzekeraars of Zorgverzekeraars Nederland, aan te sporen om het convenant te ondertekenen. Deze verzekeraars vertegenwoordigen overigens slechts een heel klein percentage (minder dan 1%) van het belegd vermogen volgens het Verbond van Verzekeraars. Terugblikkend op 2020 geeft de overheid aan dat dit niet gelukt is, omdat zij niet in staat was een overzicht te verkrijgen van de desbetreffende verzekeraars.

Een andere aanbeveling uit het vorige monitoringsrapport betrof de inzet van het postennetwerk van Buitenlandse Zaken. Met het oog hierop heeft de overheid wederom aan de andere geledingen voorgelegd of zij gebruik wilden maken van het netwerk van de overheid. Hoewel hier geen concrete verzoeken op volgden, heeft de overheid binnen de context van de werkgroep Jaarthema Biodiversiteit medewerkers van haar ambassade in Brazilië betrokken bij de activiteiten.

De overheid gaf in de rapportage over 2019 aan te voldoen aan vrijwel alle voor haar geldende Convenantsverplichtingen. De Monitoringscommissie heeft in haar vorige rapport de overheid aanbevolen om actief gebruik te maken van zowel haar diplomatieke betrekkingen als haar postennetwerk. Concreet heeft de Monitoringscommissie aanbevolen dat de overheid bij expertsessies ook medewerkers uit andere landen betreft, zodat relevante informatie uit de betreffende landen ook met de Nederlandse Verzekeringsector gedeeld wordt.

Algemeen

In de rapportage over 2020 geeft de overheid aan dat zij actief heeft deelgenomen aan alle werkgroepen van het Convenant, evenals aan de Stuurgroep. De overheid zit de werkgroep Jaarthema voor. De overheid geeft aan binnen de Werkgroep Transparantie actief bijgedragen en meegeschreven te hebben aan verschillende papers, met hulp van het SDG-team van Buitenlandse Zaken. Binnen het Convenant heeft de overheid aandacht gevraagd voor het thema gender.

Verder geeft de overheid aan dat verschillende experts namens de overheid hun kennis hebben gedeeld in verschillende webinars, bijvoorbeeld over herstel en verhaal en over het themakader kinderrechten. Voor een aantal webinars en werkgroepen heeft de overheid andere ministeries betrokken zodat deze vanuit hun expertise input konden leveren.

De overheid heeft gebruik gemaakt van het Themakader Dierenwelzijn als input voor een beleidsverklaring van het Ministerie van Financiën over dierenwelzijn die van toepassing is op de exportkredietverzekering.

Vijf Verzekeraars geven aan gebruik gemaakt te hebben van de expertise van de overheid. Deze samenwerking en met name de samenwerking in het kader van de interviewsessies (zie hoofdstuk 5).wordt door Verzekeraars als prettig ervaren, zo geven zij desgevraagd aan.

Gericht op de Verzekeringssector

Met betrekking tot de Convenantsverplichting om binnen Nederland meer aandacht te genereren voor de OESO-richtlijnen en de UNGP's heeft de overheid haar "90%-campagne" voortgezet, die nastreeft dat in 2023 90 procent van de grote bedrijven in Nederland met activiteiten in het buitenland de OESO-richtlijnen heeft onderschreven. Hierover is onder andere een webinar ('*Why adopting to the OECD guidelines is a great idea for your company*') georganiseerd waar de verzekeraarsgeleding voor was uitgenodigd, is een website gestart en zijn bedrijven telefonisch benaderd.

De overheid heeft gesproken met de verzekeringssector over investeringen in de wapensector. Ook werden gesprekken gevoerd met twee van de grote verzekeraars over hun holdings en beleid rond maatschappelijk verantwoord ondernemen, om de overheid meer inzicht te geven aan de opvolging van de Convenantsverplichtingen.

Het bredere MVO-beleid

De overheid heeft een aangescherpt beleid voor Staatsdeelnemingen opgesteld waarin (onder andere) naleving van de OESO-richtlijnen en UNGP's verwacht wordt. De overheid geeft aan dat Atradius DSB een actief MVO-beleid voert. Dit beleid is geëvalueerd door een externe consultant en de aanbevelingen uit die evaluatie worden opgevolgd.

Daarnaast is de overheid in 2020 begonnen met het herzien van het Nationaal Actieplan (NAP) Bedrijfsleven en Mensenrechten. Het College voor de Rechten van de Mens heeft in dit kader in kaart gebracht in hoeverre bestaande Nederlandse wetgeving, beleid en de uitvoering daarvan in de praktijk in lijn zijn met de UNGP's, zodat het herziene NAP een integrale agenda over bedrijfsleven en mensenrechten kan vormen waarmee (beter) invulling aan de UNGP's gegeven kan worden.¹⁵

De overheid geeft aan dat MVO breed wordt gestimuleerd in de voorbereiding op handelsmissies en door de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO). Onderschrijving en naleving van de OESO-richtlijnen wordt meegewogen in de beoordeling van subsidieaanvragen door bedrijven. Tot slot heeft de overheid in correspondentie met de Tweede Kamer aangegeven dat zij van bedrijven verwacht dat zij de OESO-richtlijnen en UNGP's naleven.

---

¹⁵ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationaal-maatschappelijk-verantwoord-ondernemen-imvo/nationaal-actieplan-bedrijfsleven-en-mensenrechten>

De overheid is momenteel bezig met de herziening van het IMVO-beleid en biedt ruimte voor burgers en ondernemingen om input te leveren via consultaties. De overheid heeft een non-paper gedeeld als input voor een Europese doordachte mix van maatregelen op het gebied van IMVO. In bilaterale gesprekken met overheden is door de overheid het belang van een EU IMVO-actieplan benadrukt. Tot slot heeft het Ministerie van Economische Zaken op verschillende niveaus gesproken over mededinging en Duurzaamheid.

In haar vorige rapportage heeft de Monitoringscommissie benadrukt dat het voor het slagen van het Convenant van belang is dat er duidelijkheid bestaat over de mate waarin en de voorwaarden waaronder financiële middelen beschikbaar worden gesteld aan ngo's in dit kader. Datzelfde geldt naar de mening van de Monitoringscommissie voor de rol van het Convenantenbeleid binnen het bredere IMVO-beleid van de overheid. In haar Kamerbrief d.d. 1 oktober 2021 geeft de overheid onder meer aan dat haar rol bij sectorale samenwerking zal veranderen. In het vervolg zal zij per initiatief bekijken of het wenselijk is om aan te sluiten bij het initiatief; dit geldt ook voor initiatieven die opvolging geven aan afgelopen Convenanten.¹⁶ De Monitoringscommissie merkt op dat dergelijke beleidswijzigingen invloed hebben op de effectiviteit van de bestaande Convenanten en benadrukt het belang van het uitdragen van een duidelijke en eenduidige boodschap wat betreft het Nederlandse Convenantenbeleid, niet alleen op internationaal niveau¹⁷ maar ook op nationaal niveau.

Conclusie

De overheid heeft aan nagenoeg alle Convenantsverplichtingen voldaan. De Monitoringscommissie concludeert echter dat de aanbevelingen uit het Monitoringsrapport van vorig jaar nog niet volledig opgevolgd zijn. Voor de verplichting om verzekeraars die niet aangesloten zijn bij een van brancheorganisaties op te roepen het Convenant te ondertekenen, geeft de overheid aan zich ingespannen te hebben om deze Partijen te bereiken maar hiervoor niet de benodigde gegevens te hebben ontvangen. De Monitoringscommissie wijst nogmaals op haar aanbevelingen van vorig jaar en spoort ook de brancheorganisaties aan de overheid te faciliteren in het voldoen aan haar verplichtingen. Daarnaast benadrukt de Monitoringscommissie het belang van duidelijkheid met betrekking tot de status en de toekomst van het Nederlandse Convenantenbeleid.

---

¹⁶ Zie Kamerstukken II 2021/22, 26485, nr. 376, p.3, te raadplegen op: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z17011&did=2021D36586.

¹⁷ Zie ook art. 8.1.2 waarin de overheid zich heeft verbonden om, als onderdeel van het Nederlandse beleid, het Convenant uit te dragen op internationaal niveau.

4. Ngo's

De antwoorden van de bij het Convenant betrokken ngo's zijn op veel onderwerpen inhoudelijk vergelijkbaar. De antwoorden worden daarom grotendeels gezamenlijk behandeld; waar relevant worden ter aanvulling antwoorden afzonderlijk behandeld. Ook worden de bevindingen met betrekking tot de verschillende tot ngo's gerichte Convenantsverplichtingen gezamenlijk behandeld, met afzonderlijke aandacht voor specifieke uitkomsten.

Bevindingen

Naar aanleiding van de vorige monitoring

De Monitoringscommissie constateerde in de rapportage over 2019 dat de ngo's voldeden aan vrijwel alle Convenantsverplichtingen. De Monitoringscommissie heeft in haar vorige rapport geconstateerd dat voor een aantal van de op de ngo's rustende verplichtingen vertraging was opgelopen door te lage capaciteit. Dit werd veroorzaakt door onduidelijkheid over en vertraging van financiering van overheidswege. De Monitoringscommissie benadrukte het belang van financiële middelen en duidelijkheid hierover.

Drie van de ngo's constateren dat het vorige monitoringsrapport geen directe aanbevelingen voor ngo's bevatte, maar geven aan wel een belangrijke rol voor zichzelf te zien in het helpen van de sector bij het opvolgen van de aanbevelingen. Deze ngo's vinden dat de verschillende geleidingen veel tijd hebben gestopt in het formuleren van een reactie op het vorige rapport en het opstellen van een actieplan, wat de partijen terughoudender maakte om aan de slag te gaan met 'nieuwe' afspraken / het vervolg van de implementatie. Eén van de andere ngo's merkt op dat het opstellen van het actieplan "geen eenvoudig traject" was. Er werd een verschil opgemerkt in het gevoel van urgentie bij de verschillende partijen.

Een vijfde ngo geeft aan de opmerking dat het goed zou zijn voor de samenwerking als de ngo's naast hun kritische opstelling ook erkenning geven voor de verbeteringen in het beleid en/of de werkwijze van verzekeraars, ter harte te hebben genomen. Deze ngo geeft aan dat zij lessen heeft getrokken uit gesprekken met vertegenwoordigers van de sector en nu beter begrijpt op welke manier gedeelde informatie en standpunten het best onderbouwd kunnen worden voor een effectieve opvolging. Deze ngo geeft aan dat het de sector 'siert' dat zij zich kwetsbaar durven op te stellen en dilemma's op tafel durven te leggen.

Algemeen

In de rapportage over 2020 geven de ngo's aan dat zij actief hebben deelgenomen aan alle werkgroepen van het Convenant, evenals de Stuurgroep. In de toelichtingen bij de antwoorden geven de ngo's aan in 2020 wederom op verschillende wijzen hun expertise beschikbaar te hebben gesteld. Zo zijn er Webinars georganiseerd over de eerder gepubliceerde Themakaders. De ngo's hebben voor specifieke acties in de werkgroepen, zoals het organiseren van themasessies en het voorbereiden van engagementactiviteiten, ook experts uit hun bredere netwerk ingeschakeld (bijvoorbeeld zusterorganisaties in andere landen). De ngo's geven aan actief betrokken te zijn geweest bij een sessie over herstel en verhaal en het opstellen van een paper over transparantie.

De ngo's geven aan een aanjagende rol te hebben aangenomen binnen het Convenant. Dit uit zich in de werkgroepen en in het opstellen van een actieplan door de Stuurgroep (zie hoofdstuk 5). De ngo's zien voornamelijk meerwaarde in de intervisiegroepen en zien dit als een plaats

binnen het Convenant waar zij op een constructieve manier inhoudelijk kunnen spreken met Verzekeraars.

Verschillende ngo's uiten zorgen over de snelheid waarmee Convenantsafspraken behaald worden. Er wordt gesproken over eerder genomen besluiten die later "teruggedraaid" worden, waardoor gemaakte afspraken niet (tijdig) nagekomen worden. Eén ngo geeft aan dat er veel tijd en energie gestoken wordt in governance binnen het Convenant, maar dat de energie in de samenwerking toeneemt wanneer er gesproken wordt over de inhoud. Een voorbeeld hiervan zijn de engagementtrajecten in het kader van het Jaartheme en de organisatie van een digitale kennissessie.

De ngo's geven aan dat de samenwerking met de overheid verstevigd is door regelmatig overleg en dat dit ook bevorderlijk is voor de samenwerking in de werkgroepen. De ngo's geven anderzijds aan dat er een verschil in rolopvatting bestaat tussen beide geledingen, waardoor de ngo's in de praktijk de aanjagers zijn van het IMVO-beleid en de overheid zich als gelijkwaardig en faciliterend ziet. Tot slot uiten de ngo's zorgen over het gebrek aan zicht dat zij ervaren op het gebruik van de Convenantsproducten (zoals handreikingen en de themakaders) door de Verzekeraars.

Samenwerking met de Verzekeringsector

Negen Verzekeraars geven aan te hebben samengewerkt met één of meerdere ngo's. Deze Verzekeraars hebben deze samenwerking overwegend als prettig ervaren. Een aantal Verzekeraars geven als verbeterpunt mee dat er meer begrip nodig is voor de praktische onmogelijkheden waar Verzekeraars tegenaanlopen en dat sommige ngo's te activistisch zijn. Een Verzekeraar geeft aan deze samenwerking graag ingericht te zien als een informele vraagbaak over engagementtrajecten of input voor risicoanalyses. Een andere Verzekeraar geeft als verbeterpunt voor de eigen sector mee dat deze de ngo-expertise beter op waarde zou moeten schatten. Ten aanzien van de samenwerking met de Verzekeraars geven de ngo's aan dat het niet duidelijk is of de informatie die gedeeld wordt door de ngo's gebruikt/gewaardeerd wordt.

Het Convenant kent voorts een aantal bepalingen die (mede) zien op het delen door ngo's van hun kennis en expertise met de Verzekeraars (art. 4.4, zie het kader in par. 5.1). Naast het delen van kennis in werkgroepen, ontwikkelde documenten en webinars, hebben vier van de zes ngo's contact gezocht met individuele verzekeraars over hun beleggingen in specifieke bedrijven met risico's en/of reeds geconstateerde misstanden die raken aan de thematiek waar de betreffende ngo zich op richt.

De ngo's geven aan het Convenant te zien als een plek waar zij de sector kunnen ondersteunen door kennis te delen over due diligence of concrete risico's, maar dat deze kennis nog niet optimaal benut wordt.

Ngo's die betrokken zijn bij de Eerlijke Verzekeringswijzer

Vier van de zes bij het Convenant betrokken ngo's zijn aangesloten bij de Eerlijke Verzekeringswijzer. In artikel 9.2.7 van het Convenant staat omschreven dat deze Partijen zich in samenwerking met het Verbond van Verzekeraars 'maximaal' in dienen te spannen om het jaarlijkse praktijkonderzoek dat wordt verricht in het kader van de Eerlijke Verzekeringswijzer in lijn te brengen met het jaartheme van het Convenant. Vorig jaar stelde de Monitoringscommissie vast dat het realiseren van aansluiting tussen de thema's in het Convenant en de Eerlijke Verzekeringswijzer tot tweemaal toe niet tijdig gelukt was. Er had

bovendien geen overleg plaatsgevonden tussen de ngo's en de Verzekeraars over de methodologie voor het praktijkonderzoek voor de Verzekeringswijzer. Verzekeraars hadden wel input geleverd op de methodologie voor het beleidsonderzoek.

In de monitoring over 2020 geven de vier ngo's die zijn aangesloten bij de Verzekeringswijzer aan dat zij zich hebben ingespannen om het jaarlijkse praktijkonderzoek in lijn te brengen met het jaarthema van het convenant. De ngo's hebben er bij de Stuurgroep van het Convenant op aangedrongen om het jaarthema tijdig vast te leggen zodat dit meegenomen kon worden in het onderzoek. Uiteindelijk is medio 2020 het jaarthema voor 2021, biodiversiteit, door de Stuurgroep vastgesteld. Hierdoor konden de partijen van de Eerlijke Verzekeringswijzer hun praktijkonderzoek dit jaar wel in lijn brengen met het jaarthema van het Convenant.

De ngo's geven aan nog niet de mogelijkheid gezien te hebben om in 2020 voorafgaand aan het beleidsonderzoek de methodologie van de Verzekeringswijzer te bespreken met de sector. Drie van de vier ngo's die betrokken zijn bij de Eerlijke Verzekeringswijzer geven aan de input van Verzekeraars wel meegenomen te hebben in de vormgeving en methodologie van het beleidsonderzoek. Wat betreft de daarop ontvangen input van verzekeraars merkt een van de ngo's op dat de suggesties voor aanpassingen in de structuur van de methodologie in lijn lagen met ideeën die gedeeld werden door de Eerlijke Verzekeringswijzer, namelijk het inperken van het aantal duurzaamheidsthema's. In 2020 is daarom besloten de beleidsonderzoeken slechts over 15 onderwerpen uit te voeren in plaats van over 21. Voor hun praktijkonderzoek over biodiversiteit verwachten de ngo's dat er later in het proces wel ruimte zal zijn voor input van de verzekeraars.

Conclusie

De Monitoringscommissie constateert op basis van de monitoring over 2020 dat de ngo's voldoen aan vrijwel alle in het Verzekeringconvenant opgenomen afspraken. Omdat het jaarthema biodiversiteit eerst medio 2020 is vastgesteld, kon op dit punt nog niet worden voldaan aan de afspraken rondom de Eerlijke Verzekeringswijzer om deze te bespreken met de verzekeraars. Dit vindt in 2021 plaats. De Monitoringscommissie constateert dat de kennisdeling tussen de sector en de ngo-geleding toegenomen lijkt te zijn, doch niet haar volledige potentie heeft bereikt. De Monitoringscommissie benadrukt dat de samenwerking tussen de ngo-geleding en de sector een cruciaal onderdeel van het Convenant is en wijst daarbij op het belang dat de ngo's en de Verzekeraars zich niet alleen op het eigen belang richten maar zich ook over en weer proberen verplaatsen in elkaars standpunten, behoeften en (on)mogelijkheden..

5. Gezamenlijke afspraken

In het Convenant zijn verschillende afspraken opgenomen die door de bij het Convenant betrokken Partijen gezamenlijk uitgevoerd dienen te worden. Het gaat daarbij om: i) het verduidelijken van de kaders voor specifieke ESG-thema's (art. 2.2); ii) samenwerking met betrekking tot engagement in het kader van ESG-due diligence (art. 4.4); iii) het verrichten van gezamenlijk onderzoek naar verschillende deelaspecten van transparantie en rapportage ten behoeve van de optimalisatie daarvan (art. 5.3); iv) het in gezamenlijk overleg vertalen van bepaalde ESG-risico's naar een of meerdere Duurzame Ontwikkelingsdoelen om te komen tot een specifiek jaarthema (art. 7.2-7.4); en v) het extern uitdragen van (de doelstellingen van) het Convenant (art. 11.14).

In het licht van de langere tijdschaal van sommige van de acties is hieronder op punten een doorkijk gegeven naar activiteiten die na de peildatum hebben plaatsgevonden.

Bevindingen

Naar aanleiding van de vorige monitoring

In de monitoring over 2019 constateerde de Monitoringscommissie dat er verschillende acties zijn ondernomen en producten zijn opgeleverd, maar dat deze oplevering in verschillende gevallen vertraging heeft opgelopen. Waar het ging om de ondersteuning van de sector op het gebied van transparantie en rapportage moesten de eerste stappen nog gezet worden. De Monitoringscommissie constateerde dat er bij de Partijen nog steeds verwarring bestaat over de uitleg en/of praktische uitvoering van verschillende Convenantsbepalingen en dat het om die reden ook van belang is om zo snel mogelijk uitvoering te geven aan de gezamenlijke afspraken.

Naar aanleiding van de vorige monitoring heeft de Stuurgroep een "actieplan" opgesteld om de in het vorige monitoringsrapport geconstateerde achterstand in te halen. De afspraken uit dit actieplan zijn meegenomen in deze monitoring.

Partijen hebben vanaf het begin van het tweede kwartaal 2021 intervisiebijeenkomsten georganiseerd voor grote en middelgrote Verzekeraars. Partijen rapporteren dat het overgrote merendeel van de Verzekeraars gebruikmaakt van deze intervisiegroepen, maar ook dat het proces om deze groepen op te starten moeizaam op gang kwam. Verzekeraars zijn gevraagd om voorafgaand aan de intervisiegroepen vraagstukken en dilemma's te delen, hier is weinig respons op gekomen. In de intervisiesessies zelf is een hoge graad van betrokkenheid bij Verzekeraars en vinden volgens de gezamenlijke Partijen eerlijke gesprekken plaats.

In haar vorige rapport heeft de Monitoringscommissie de Verzekeraars en overige Partijen aanbevolen om actiever de samenwerking op te zoeken, ook buiten de werkgroepen. De Monitoringscommissie constateert dat middels de intervisiegroepen hier een begin aan is gemaakt, maar dit moeizaam op gang komt. Eén ngo geeft aan in de rapportage deze aanbeveling opgenomen te hebben, de overige ngo's signaleren dat er nog onvoldoende gebruik gemaakt wordt van de aanwezige kennis. Aan deze aanbeveling is derhalve nog niet voldaan.

Daarnaast heeft de Monitoringscommissie de sector aanbevolen om een bijeenkomst te organiseren waar door experts wordt uitgelegd wat nu precies wordt verwacht waar het gaat om de implementatie van due diligence in de zin van de OESO-richtlijnen en UNGP's binnen de beleggingspraktijk. Het Verbond van Verzekeraars heeft een webinarreeks georganiseerd om 'de basis op orde' te krijgen. In deze webinarreeks zijn aan de hand van de zes stappen van

due diligence drie webinars georganiseerd waarin experts uitleg hebben gegeven over de invulling van de stappen in de beleggingspraktijk. Aan deze aanbeveling is derhalve voldaan.

Verduidelijken van kaders voor specifieke ESG-thema's

In het vorige voortgangsrapport constateerde de Monitoringscommissie dat de Partijen uitvoering hadden gegeven aan deze afspraak met het uitbrengen van vijf Themakaders. Zij moedigde de Partijen aan om deze Themakaders actief aan te wenden om sector- en/of themagericht beleid verder te ontwikkelen. Om de thema's verder uit te dragen is over ieder Themakader is een webinar georganiseerd, waarvan de laatste twee in het eerste kwartaal van 2021. De Partijen bij het Convenant geven aan dat op basis van de resultaten uit de monitoring van 2020 zal worden geïnventariseerd in hoeverre de themakaders herzien en/of aangevuld moeten worden.

In totaal 23 van de 66 Verzekeraars geven aan gebruik gemaakt te hebben van één of meerdere themakaders. Het betreft hier grote, middelgrote en kleine Verzekeraars. Per themakader is het gebruik als volgt:

- Controversiële Wapens en Wapenhandel met hoog-risico landen: 19
- Dierenwelzijn: 9
- Kinderrechten: 17
- Klimaatverandering en Energietransitie: 20
- Landrechten: 16

De beoordeling van de bruikbaarheid van de themakaders varieert zeer sterk. Er lijkt geen verband te bestaan tussen de omvang van de Verzekeraar en de mate waarin de themakaders als bruikbaar beoordeeld worden. De themakaders worden voornamelijk gebruikt voor het opstellen dan wel herzien van beleid of om kennis op te doen over de thema's of ESG in bredere zin.

Verzekeraars hebben desgevraagd de volgende verbeterpunten aangegeven voor de themakaders:

- De kaders lijken gericht op grote Verzekeraars, een handleiding voor kleine Verzekeraars is wenselijk;
- Voeg informatie toe over data, zoals waar deze te verkrijgen zijn;
- Voeg informatie toe over de rol die uitsluiting speelt of zou kunnen spelen met betrekking tot het betreffende thema.

Samenwerking met betrekking tot engagement

In artikel 4.4 van het Convenant worden verschillende manieren benoemd waarop Partijen gezamenlijk in multi-stakeholder verband hun invloed zullen aanwenden en vergroten in de context van ESG-due diligence. In dat kader zijn zij onder meer gehouden om: i) de mogelijkheden te onderzoeken voor het optimaliseren van screening tools om ESG-risico's in te schatten en te prioriteren; ii) op basis van fictieve en bestaande casussen de mogelijkheden te onderzoeken om bij te dragen aan een effectieve toegang tot herstel en verhaal en op basis daarvan een voorbeeldset aan ESG-due diligence vragen te ontwikkelen die gebruikt kan worden tijdens een engagementproces; iii) hun kennis en onderzoek over daadwerkelijke en mogelijke impacts op ESG te delen; iv) in overleg te treden en *best practices* te delen om engagementprocessen richting bedrijven waarin is belegd effectiever te maken.

Met de uitvoering van de eerste twee aspecten dient volgens het Convenant gestart te worden binnen twee jaar na inwerkingtreding ervan, dus uiterlijk in juli 2020. De uitvoering van de laatste twee aspecten dient gedurende de looptijd van het Convenant te geschieden.

Voor de monitoring over 2020 geven de Partijen aan nog geen onderzoek te hebben gedaan naar het optimaliseren van de screening tools om de ESG-risico's in te schatten en te prioriteren (artikel 4.4 lid 1 sub i). In het verleden zijn wel een aantal casussessies gehouden waar dit onderwerp aan bod is gekomen. Aan de hand hiervan is een *lessons-learned* document opgesteld.

In 2020 heeft de Werkgroep Gezamenlijke Prioriteiten casussessies georganiseerd waarin bijdragen aan effectieve toegang tot herstel en verhaal op de agenda stond. In een vernieuwd *lessons learned* document zijn inzichten uit deze sessies verwerkt. Hiermee hebben de Partijen invulling gegeven aan een deel van artikel 4.4 lid 1 sub ii. Dit heeft geresulteerd in in adviezen voor engagement.

Het *lessons learned* document is gebruikt door 21 Verzekeraars. Het betreft grote, middelgrote en kleine verzekeraars. Het product wordt in overwegende mate beoordeeld als 'neutraal' – 'bruikbaar'. De Verzekeraars hebben dit product gebruikt voor het opstellen/herzien van beleid of om kennis op te doen over IMVO. Het meest gehoorde verbeterpunt is dat het document minder gericht lijkt op kleine Verzekeraars.

In ieder Themakader is een hoofdstuk opgenomen over het verminderen van negatieve impact en het mitigeren van geïdentificeerde risico's, waarin engagementvragen over de relevante thema's staan. Wat betreft het delen van de *best practices* verwacht de Werkgroep Jaarthema dat er op basis van het collectieve engagementtraject over het jaarthema van 2020 lessen over engagement gedeeld kunnen worden.

Onderzoek naar deelaspecten van transparantie en rapportage

In artikel 5.3 van het Convenant staat omschreven dat Partijen met het oog op een voortdurende verbetering van de rapportagepraktijk onderzoek zullen verrichten naar mogelijkheden voor adequate transparantie en hoe hier verdere invulling aan kan worden gegeven. Dit onderzoek omvat verschillende aspecten, waaronder transparantie over de ESG-risico's of -misstanden die als de voornaamste worden gezien en hoe dit leidt tot prioritering in het ESG-due diligence proces, alsook over de door individuele Verzekeraars geleverde bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Het onderzoek naar deze twee aspecten dient binnen twee jaar na inwerkingtreding van het Convenant, dus uiterlijk in juli 2020, van start te zijn gegaan.

Daarnaast dient binnen drie jaar na inwerkingtreding van het Convenant, dus uiterlijk in juli 2021, onderzoek van start te zijn gegaan naar een aantal verdere aspecten, te weten: i) relevante prestatie-indicatoren voor de rapportage over de effectiviteit van ESG-beleid; ii) hoe de transparantievereisten uit art. 5.2.3 (i)(a) van het Convenant nader geconcretiseerd en gespecificeerd kunnen worden; iii) hoe bij de toepassing van ESG-due diligence screening en monitoring plaatsvindt van nieuwe en bestaande beleggingen; iv) genomen acties na melding van ernstige misstanden; v) in hoeverre en op welke termijn de UN Guiding Principles Reporting Framework als richtinggevend kan worden meegenomen bij de verslaglegging; vi) hoe meer transparantie geboden kan worden over engagement, ook door externe engagementproviders.

In het vorige voortgangsrapport constateerde de Monitoringscommissie dat op dit vlak nog geen stappen waren gezet in 2019. Op basis van de rapportage over 2020 concludeert de

Monitoringscommissie dat met de publicatie van het *lessons learned* document deels invulling gegeven is aan de bovengenoemde aspecten.

Na de zomer van 2020 is de Werkgroep Transparantie opgericht. Vanuit deze werkgroep zijn in 2021 verschillende handreikingen gepubliceerd.¹⁸

Voor de monitoring over 2020 hebben de Partijen aangegeven niet voldaan te hebben aan artikel 5.3.2.ii dat ziet op het concretiseren en specificeren van de verplichting om te publiceren in welke bedrijven en/of beleggingsfondsen de deelnemende verzekeraars beleggen. Wel is een overzicht gemaakt van positieve voorbeelden van ESG-transparantie door verzekeraars en beleggers, dat in juni 2021 op de Convenantswebsite is geplaatst.¹⁹

Uit de monitoring over 2020 blijkt dat Verzekeraars en de overige Partijen nog geen actie hebben ondernomen naar aanleiding van een melding van ernstige misstanden. Hier hoeft in 2020 nog niet aan voldaan te zijn. Met het oog op het volgende monitoringsjaar is dit nog niet opgestart. Partijen rapporteren wel in 2021 een paper te hebben gepubliceerd over transparantie over genomen acties na meldingen van ernstige misstanden. In dit document zijn tips en voorbeelden opgenomen die Verzekeraars kunnen raadplegen indien zij zelf transparantie willen rapporteren over ondernomen acties naar aanleiding van meldingen van ernstige misstanden.

Vertalen van ESG-risico's naar Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen

In artikel 7.2 van het Convenant hebben Partijen zich verbonden om jaarlijks in overleg te treden om een vertaalslag te maken van ESG-risico's naar een of meerdere Duurzame Ontwikkelingsdoelen om vervolgens tot een jaarlijkse agendasetting te komen op een thema. Deze agendasetting dient door de Partijen gezamenlijk geconcretiseerd te worden in SMART doelstellingen voor de verschillende Partijen en in vervolgstappen over de positieve bijdragen van de Partijen aan de agenda.

Over het eerste jaarthema, klimaatverandering en energietransitie, hebben de Partijen in 2020 een gezamenlijke Eindverklaring opgesteld. In 2020 is gewerkt aan het nieuwe jaarthema, Gezondheid en toegang tot medicijnen. In het kader hiervan is onder andere collectieve engagement gevoerd, waaruit in 2021 lessen getrokken konden worden.

Extern uitdragen van het Convenant

In artikel 11.14 van het Convenant is onder meer bepaald dat de Partijen in het eerste jaar van de looptijd van het Convenant een plan dienen op te stellen waarin is vastgelegd welke activiteiten Partijen zelf dan wel gezamenlijk zullen ondernemen om (de doelstellingen van) het Convenant extern uit te dragen, zowel nationaal als internationaal.

In de monitoring over 2019 constateerde de Monitoringscommissie dat de Partijen geen collectieve strategie hadden ontwikkeld om het Convenant extern uit te dragen. In de monitoring over 2020 rapporteren de Partijen wederom dat zij niet hebben voldaan aan deze afspraak. In de toelichting geven de Partijen aan dat via de website van het Convenant diverse rapportages en handreikingen publiekelijk beschikbaar zijn gemaakt, maar externe partijen worden hier niet actief op gewezen. Wel is een Nederlandstalige e-mailnieuwsbrief als nieuw

---

¹⁸ Voor een volledig overzicht, zie: [https://www.imvoconvenanten.nl/nl/verzekeringssector/convenant/publicaties onder "Handreikingen transparantie"](https://www.imvoconvenanten.nl/nl/verzekeringssector/convenant/publicaties%20onder%20Handreikingen%20transparantie)

¹⁹ Idem

communicatiekanaal toegevoegd, waarop geïnteresseerden zich kunnen abonneren. Daarnaast geven Partijen aan dat enkele geledingen op eigen initiatief producten die voortvloeien uit het Convenant met externen of partners gedeeld hebben.

Partijen geven aan dat er nog geen gezamenlijk communicatieplan is opgesteld om de doelstellingen van het Convenant op zowel nationaal als internationaal niveau uit te dragen. Hiermee is nog niet voldaan aan deze Convenantsverplichting.

Conclusie

De Monitoringscommissie concludeert dat Partijen vooruitgang hebben geboekt op de gezamenlijke afspraken ten opzichte van de monitoring over 2019. Partijen lopen wel nog achter op een aantal verplichtingen die zien op transparantie en engagement, aan een aantal van deze verplichtingen had voldaan moeten zijn in respectievelijk en juli 2020. Tevens is wederom niet voldaan aan de verplichtingen die zien op gezamenlijke communicatie.

Uit de rapportage en de interviews blijkt dat de producten die worden opgeleverd niet altijd aansluiten bij de behoeftes van middelgrote en kleine Verzekeraars. Partijen lijken op dit moment nog geen inzage te hebben in die behoeftes en het gebruik door deze doelgroep van de producten. De monitoring laat zien dat minder dan de helft van de Verzekeraars de gepubliceerde producten heeft geraadpleegd. Hoewel het geen doel op zich is dat alle Verzekeraars de producten raadplegen, dit hangt immers onder andere af van de mate waarin het onderwerp voor de Verzekeraar speelt, kan op dit punt wellicht nog winst te behalen zijn door behoefte en aanbod beter op elkaar af te stemmen.

De Monitoringscommissie beveelt Partijen aan om bij het nemen van verdere acties en het opleveren van aanvullende producten in het kader van de naleving van de gezamenlijke Convenantsafspraken meer stil te staan bij de behoeftes van middelgrote en kleinere Verzekeraars en deze waar mogelijk meer direct bij het totstandkomingsproces te betrekken.

Bijlage I: Kaders

Beleid

- 3.1 Conform art. 5 van de Code Duurzaam Beleggen van het Verbond houden de Verzekeraars bij hun beleggingsbeleid rekening met milieu, sociale omstandigheden en goed ondernemingsbestuur (ESG) aspecten van de entiteiten waarin zij beleggen. In aanvulling hierop zullen de Verzekeraars:
- 3.1.1 Het beleggingsbeleid invullen conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's
  - 3.1.2 In het beleggingsbeleid de kaders voor een ESG due diligence procedure beschrijven;
  - 3.1.3 Sector- en/of themagericht beleid opstellen dat weergeeft welke ESG-uitgangspunten en standaarden de Verzekeraars hanteren in sectoren en thema's die op basis van informatie komende uit een ESG due diligence procedure als risicovol worden beoordeeld en materieel relevant zijn voor de Verzekeraars;
  - 3.1.4 In het beleggingsbeleid sectoren, activiteiten en/of gedragingen opnemen waarin de Verzekeraars niet zullen beleggen;
  - 3.1.5 In het beleggingsbeleid informatie opnemen over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties;
  - 3.1.6
    - i. Ten aanzien van vermogen dat door de Verzekeraar wordt beheerd voor rekening en risico van polishouders, geldt dat de Verzekeraar hiervoor een adequaat ESG-beleid voert. [...]
    - ii. Ten aanzien van vermogen dat door externe vermogensbeheerders wordt beheerd, geldt een inspanningsverplichting om deze te bewegen om zoveel mogelijk te voldoen aan het ESG-beleid van de Verzekeraar. Dit kan plaatsvinden door ESG-beleid in belangrijke mate mee te wegen bij de selectie van vermogensbeheerders, vragen te stellen en een dialoog te voeren over het ESG-beleid, de implementatie en transparantie.
- 3.2 Verzekeraars verschillen in de mate waarin hun beleggingsbeleid is ontwikkeld. De Verzekeraar zal binnen een (1) jaar of uiterlijk binnen twee (2) jaar na inwerkingtreding van het convenant, voldoen aan het beleggingsbeleid zoals omschreven in paragraaf 3.1. van het convenant. Indien de Verzekeraar binnen een (1) jaar niet kan voldoen aan paragraaf 3.1. van het convenant, dan beoordeelt de monitoringscommissie de voortgang van de implementatie op basis van redelijkheid en billijkheid."

ESG due diligence

- 4.3 De Verzekeraars zullen [...] binnen een (1) jaar na vaststellen van het ESG-beleid conform paragraaf 3 van het convenant, ESG due diligence in de beleggingsactiviteiten implementeren conform de principes en processen van de OESO-richtlijnen en de UNGP's. Bij het implementeren van ESG due diligence zullen de Verzekeraars rekening houden met de OESO-publicatie Responsible Business Conduct for Institutional Investors. De volgende stappen zullen tenminste worden opgenomen in het ESG due diligence proces, door de Verzekeraar:
- 4.3.1 Het op basis van algemeen beleid en sector- en/of themaspecifiek beleid sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's;
  - 4.3.2 Het in kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke negatieve impacts voor benadeelden, waarbij de Verzekeraar via de beleggingsactiviteiten betrokken is of kan zijn. In dit verband zal de Verzekeraar:
    - i. Gebruik maken van interne en/of externe expertise inzake ESG-risico's;
    - ii. De bedrijven waarin wordt belegd vragen informatie te verstrekken om daadwerkelijke en mogelijke impacts op ESG bij de belegging in kwestie te kunnen vaststellen en beoordelen.
  - 4.3.3 Het integreren van de uitkomsten van de impactbeoordelingen in alle relevante interne processen en het treffen van de nodige maatregelen. Met betrekking tot deze stap:
    - i. Kan het zijn dat de Verzekeraar geen investering aangaat met het betreffende bedrijf;
    - ii. Kan het zijn dat de Verzekeraar een 'best-in-class' selectie (positieve benadering) hanteert;
    - iii. Erkennende dat er geen 'one-size-fits-all'-benadering is voor het 'engagement' komen de Partijen overeen dat engagement idealiter de volgende elementen omvat:
      - Dialoog tussen Verzekeraar en het bedrijf waarin belegd wordt over het voorkomen en/of adresseren van de negatieve impacts op ESG. Stellen van vragen, waarbij bijvoorbeeld het UN Guiding Principles Reporting Framework een goede basis biedt voor de richting en diepgang van dergelijke vragen;
      - Indien van toepassing, stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
      - Actief stimuleren, en indien mogelijk assisteren, van bedrijven waarin wordt belegd om conform de principes en processen van de OESO-richtlijnen en de UNGP's te handelen, waarbij de Verzekeraar de verwachting uitspreekt dat de bedrijven maatregelen nemen om de risico's in hun waardeketen te adresseren.
      - Het maken en monitoren van tijdgebonden afspraken.

- iv. In laatste instantie in een engagementtraject, ten aanzien van beleggingen die ook na het maken van tijdgebonden afspraken blijvend niet voldoen, toepassen van een exit-strategie.
- 4.3.4 Het bijhouden en beoordelen van de effectiviteit van de ondernomen acties.”

Transparantie en rapportage

- “5.2 Voor de naleving van de OESO-richtlijnen en de UNGP’s, en de dialoog met interne en externe stakeholders is transparantie van belang. De Verzekeraar streeft er hierbij naar om zo transparantie [*sic*] mogelijk te zijn en zal:
- 5.2.1 Het ESG-beleid publiceren en aangeven hoe het ESG-beleid is doorgevoerd in het beleggingsbeleid [...];
- 5.2.2 Indien ‘uitsluiting’ zoals opgenomen in paragraaf 3.1.4. onderdeel uitmaakt van het ESG-beleid van de Verzekeraar, een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen vanwege hun activiteiten of gedragingen;
- 5.2.3 Jaarlijks informatie publiceren:
- i. Ten aanzien van investeringskeuzes:
- a. Van de economische sectoren waarin de Verzekeraar belegt of, als dat de voorkeur heeft, een lijst van bedrijven en/of beleggingsfondsen waarin de Verzekeraar belegt en/of bedrijven waarin de beleggingsfondsen beleggen die worden beheerd door fondsbeheerders die tot hetzelfde verzekeringsconcern behoren per 31 december van elk jaar.
- ii. Ten aanzien van het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en de dialoog en het engagement dat plaatsvindt met bedrijven waarin wordt belegd:
- a. Indien de Verzekeraar stembeleid heeft en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen een optie is, weergeven van stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin de Verzekeraar met directe beleggingen voor eigen rekening of voor polishouders belegt, waarbij is aangegeven hoe er gestemd is over ESG-onderwerpen;
- b. Het aantal bedrijven waarmee engagement wordt gevoerd en over welke onderwerpen, inzicht in de voortgang van de engagementtrajecten, en voor zover dienstig ook voor stille engagementtrajecten. Ten aanzien van afgeronde engagement welke resultaten dit heeft opgeleverd;
- c. In geval van beleggingsfondsen die worden beheerd door fondsbeheerders die tot hetzelfde verzekeringsconcern behoren, wendt de Verzekeraar zijn invloed aan om het stemgedrag van het fonds te laten weergeven.
- iii. Ten aanzien van hoe het ESG-beleid wordt besproken met belanghebbenden (stakeholder-engagement):
- a. Indien van toepassing, aangeven hoe de inspanningsverplichting richting vermogensbeheerders is ingevuld;
- b. Indien van toepassing, aangeven hoe (gezamenlijk) invloed is aangewend om vermogensbeheerders en fondsbeheerders ertoe te bewegen bedrijfsnamen openbaar te maken.”

Herstel en verhaal

- “6.1 De Verzekeraars zetten zich, overeenkomstig hun verantwoordelijkheid zoals uiteengezet in de OESO-richtlijnen en de UNGP’s, in om toegang tot herstel en/ of verhaal te bevorderen wanneer negatieve impacts zich voordoen.
- 6.2 [...] zij [dienen][...] hun invloed aan te wenden om het bedrijf waarin is belegd ertoe aan te zetten haar verantwoordelijkheid te nemen zoals geformuleerd in de OESO-richtlijnen en de UNGP’s. Dit houdt in dat wanneer deze bedrijven negatieve impacts hebben veroorzaakt of daaraan hebben bijgedragen, deze bedrijven via erkende procedures dienen te voorzien in of mee te werken aan herstel en/of verhaal (UNGP’s 22 en 29, OESO richtlijnen artikel 6 van hoofdstuk IV).
- 6.3 In sommige specifieke gevallen kunnen beleggers bijdragen aan negatieve impacts (“contributing to”) die zijn veroorzaakt door de bedrijven waarin is belegd en kunnen dan verantwoordelijk zijn voor toegang tot herstel.
- 6.4 [...] Partijen en Verzekeraars zijn dan ook vastbesloten om een passende rol te spelen en zullen hun invloed aanwenden bij het versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau en/of andere manieren om toegang tot herstel en verhaal te bevorderen.
- 6.5 [...]
- 6.6 Vermeende inbreuken op de OESO-richtlijnen en de UNGP’s kunnen, indien bij de eerstverantwoordelijke op operationeel niveau niet tot gewenst resultaat heeft geleid, bij voorkeur gebundeld via bijvoorbeeld ngo’s, vakbond of slachtofferverenigingen, gemeld worden bij de Verzekeraar.
- 6.7 [...]

Overheid

- “8.1 In aanvulling op de afspraken waar alle partijen zich aan verbinden in het convenant zal de overheid:
- 8.1.1 Via het postennetwerk en economische diplomatie de ondertekenaars van dit convenant ondersteunen bij het implementeren van hun IMVO-beleid, onder meer door het geven van voorlichting over IMVO in de lokale context en zich toe te leggen op economische MVO-diplomatie in het kader van hun economische relaties;
  - 8.1.2 Als onderdeel van het Nederlandse beleid in bilaterale en multilaterale relaties, proactief het convenant uitdragen op internationaal niveau (EU, OESO, ILO, VN) om onder andere een gelijk speelveld te creëren voor partijen bij het convenant en regelmatig over deze activiteiten rapporteren;
  - 8.1.3 (Lokale) informatievoorziening en contact met (lokale) overheden faciliteren;
  - 8.1.4 Alle landen oproepen om conform OESO-richtlijnen en UNGP's te werken;
  - 8.1.5 Binnen Nederland meer aandacht genereren voor de OESO-richtlijnen en de UNGP's;
  - 8.1.6 IMVO breed stimuleren via handelsmissies, overheidsinstrumentarium en inkoopbeleid;
  - 8.1.7 Verzekeraars gevestigd in Nederland die geen lid zijn van het Verbond of ZN, oproepen om het convenant te ondertekenen;
  - 8.1.8 De discussie over mededinging en duurzaamheid agenderen op Europees niveau;
  - 8.1.9 De Staat als aandeelhouder ziet maatschappelijk verantwoord ondernemen zowel als een bedrijfseconomische kans, als een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarom zal de Staat het gesprek aangaan met de staatsdeelnemingen en hen verzoeken om relevante, internationale richtlijnen (zoals bijvoorbeeld OESO-richtlijnen en UNGP's) na te leven. In dit verband vindt de Staat het van belang dat alle staatsdeelnemingen rapporteren conform de standaarden voor duurzaamheidsverslaggeving van het Global Reporting Initiative (GRI). Bovendien vindt de Staat het belangrijk dat de staatsdeelnemingen opgenomen zijn in de transparantiebenchmark van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
  - 8.1.10 Publieke ruimte voor burgers en hun organisaties actief bevorderen om hun stem te laten horen over sociaal en economisch beleid dat hun levens raakt;
  - 8.1.11 Waar mogelijk gezamenlijk met de andere partijen, invloed uitoefenen op derden, zoals bedrijven en vermogensbeheerders, om risico's aan te pakken en te voorkomen;
- 8.2 Vanuit haar duty to protect²⁰ heeft de overheid een voorbeeldfunctie op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dit geldt ook voor exportkredietverzekeringen die de overheid via Atradius Dutch State Business (Atradius DSB) aanbiedt. Met deze exportkredietverzekeringen kunnen bedrijven betalingsrisico's afdekken.
- i. Gezien het feit dat due diligence voor exportkredietverzekeringen significante overeenkomsten heeft met due diligence voor zakelijke leningen en projectfinanciering door banken, zijn in IMVO-convenant van de bancaire sector onder hoofdstuk 11 bepalingen opgenomen over de verantwoordelijkheden van Atradius DSB, als uitvoerder namens de overheid, onder de UNGP's en de OESO Common Approaches.
  - ii. Hoewel de overheid via Atradius DSB niet belegt, zal ze voor exportkredietverzekeringen bovendien aansluiten bij de additionele afspraken in dit convenant, voor zover die geen betrekking hebben op beleggingsactiviteiten.
  - iii. De overheid, met Atradius DSB als haar adviseur, hanteert hoge ESG-standaarden bij de uitvoering van de exportkredietverzekeringen inclusief de in de preambule van dit convenant genoemde thema's. Voorts verlangt de overheid van verzekeren onder de exportkredietverzekeringen dat zij de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen kennen en toepassen. De overheid heeft per 6 februari 2018 het MVO-beleid van Atradius DSB geactualiseerd, met speciale aandacht voor de UNGP's.²¹
- 8.3 Naast de afspraken in het convenant zal de overheid haar “duty to protect” in blijven vullen overeenkomstig internationale mensenrechtenverdragen²², UNGP's, het Nationaal Actieplan Mensenrechten, de aanbeveling over mensenrechten en bedrijfsleven van de Raad van Europa van 2 maart 2016²³ en de inzet om mensenrechten internationaal te bevorderen zoals beschreven in de beleidsbrieven ‘Respect en Recht voor ieder mens’ en ‘MVO Loont’.”

²⁰ UNGP's, hoofdstuk I.

²¹ Kamerstuk 26 485 nr. 255.

²² Zoals: het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten, het Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen. Aanbeveling van het Comité van Ministers aan lidstaten over mensenrechten en bedrijfsleven, aangenomen op 2 maart 2016, [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CM/Rec\(2016\)3&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorIntern et=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true#RelatedDocuments](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CM/Rec(2016)3&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorIntern et=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true#RelatedDocuments).

Ngo's

- "9.1 Voor een doeltreffende implementatie van de OESO-richtlijnen en de UNGP's is 'stakeholder engagement' noodzakelijk. De aangesloten vakbond en ngo's zullen een onafhankelijke, kritische en constructieve rol spelen bij de uitvoering van het convenant.
- 9.2 De vakbond (dat wil zeggen UNI) en ngo's zullen een bijdrage leveren door:
- 9.2.1 Wanneer dat betrekking heeft op hun werkterrein, hun expertise te delen met Partijen en Verzekeraars met betrekking tot onder meer:
- i. Contacten met lokale stakeholders;
  - ii. De opbouw van een maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden;
  - iii. De risico's op het gebied van ESG;
  - iv. Manieren om belemmeringen weg te nemen ten aanzien van het voltooien van ESG-beleid, zoals de vrijheid van vereniging;
  - v. Contacten met overheden in instabiele, door conflicten getroffen of quasi-onbestuurde gebieden;
  - vi. Contacten met de regering van staten waar veelvuldig ernstige impacts frequent voorkomen;
  - vii. Bescherming van (mensenrechten)activisten;
  - viii. Het vergaren van lokaal bewijs ten aanzien van ESG-schendingen.
- 9.2.2 De Partijen en Verzekeraars te voorzien van (achtergrond)informatie, kennis, analyse, invalshoeken en/of advies over onder andere:
- i. Daadwerkelijke en mogelijke impacts op het gebied van ESG, met een duidelijke duiding van de status van deze informatie;
  - ii. Algemeen ESG-beleid en procedures voor ESG-due diligence;
  - iii. Collega- en partnerorganisaties.
- 9.2.3 Bij te dragen aan de prioritering van risico's op basis van kennis van (toekomstige) internationale normen en hun wereldwijde en internationale overzicht, invalshoek en netwerk;
- 9.2.4 Met de Partijen te overleggen over verbetering van de situatie van de benadeelden;
- 9.2.5 Wereldwijd bij te dragen aan verbetering van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, door vakbonden en ngo's in het buitenland te helpen en zo nodig te versterken zodat zij hun eigen regering en betrokken bedrijven/investeerders ter verantwoording kunnen roepen. Dit onder meer via de deelname van de Nederlandse vakbonden en ngo's aan het beleidskader 'Samenspraak en Tegenspraak' van de Nederlandse overheid;³¹
- 9.2.6 Mogelijke oplossingen te suggereren voor belemmeringen waarmee de Partijen en Verzekeraars te maken hebben, namelijk door:
- i. Bij gevoelige en/of ingewikkelde kwesties te fungeren als informeel klankbord.
- 9.2.7 Overheid en brancheorganisaties erkennen de onafhankelijkheid van ngo's en vakbond. Het instrument 'de Eerlijke Verzekeringswijzer' valt onder de verantwoordelijkheid van betrokken ngo's en vakbond. De ngo's en vakbond die tevens zijn aangesloten bij de coalitie van de Eerlijke Verzekeringswijzer zullen zich maximaal inspannen een jaarlijks praktijkonderzoek in lijn te brengen met het jaarthema van het convenant. Zij bieden de mogelijkheid om de methodologie voor dit praktijkonderzoek voorafgaand aan het onderzoek te bespreken met de verzekeraars met als inzet dat de uitkomsten van deze dialoog constructief zullen worden gewogen en zo mogelijk worden meegenomen in de vormgeving van het onderzoek en de methodologie. In 2019 zal dit het geval zijn met betrekking tot een nog nader te bepalen thema. Daarnaast biedt de Eerlijke Verzekeringswijzer de mogelijkheid om de methodologie van het beleidsonderzoek voorafgaand aan het onderzoek met de betrokken verzekeraars te bespreken. De inbreng en uitkomsten van de dialoog zullen constructief worden gewogen en zo mogelijk worden meegenomen in de vormgeving van het onderzoek en de methodologie van het beleidsonderzoek. In het onderzoeksproces wordt voorzien in twee feedbackrondes voor de verzekeraars in kwestie op de scores: eenmaal op de conceptscores in het beoordelingsformulier en eenmaal op de scores in het conceptrapport (indien eerdere feedback niet goed verwerkt is);
- 9.2.8 Ten aanzien van vermogen van ngo's en vakbond dat door derden beheerd wordt, geldt voor de ngo's en de vakbond een inspanningsverplichting richting externe vermogensbeheerder(s) in lijn met paragraaf 3.1.6 (ii) van het convenant, en zullen hierover rapporteren op basis van de gemaakte afspraken in het convenant."

Gezamenlijke afspraken

"[...]

- 2.2 Ten aanzien van de thema's die niet of niet voldoende in de OESO-richtlijnen en de UNGP's zijn vervat spreken de Partijen af:
- 2.2.1 Om samen met de Verzekeraars binnen een (1) jaar na inwerkingtreding van het convenant een voorstel aan de stuurgroep te doen voor verduidelijking van de kaders voor specifieke

- ESG-thema's. De stuurgroep stelt deze kaders binnen anderhalf (1,5) jaar na inwerkingtreding van het convenant vast²³;
- 2.2.2 Om vervolgens de Verzekeraars te ondersteunen bij het versterken van hun beleid en due diligence op deze specifieke en andere ESG-thema's, als deze uit een ESG due diligence procedure als risicovol naar voren komen.

[...]

- 4.4 Om gezamenlijk in multi-stakeholderverband invloed te vergroten en aan te wenden komen de Partijen overeen om:

- 4.4.1 Binnen twee (2) jaar na inwerkingtreding van het convenant te starten:
- i. Met anderen de mogelijkheden te onderzoeken voor het optimaliseren van de screening tools (inclusief het beoordelen van klachtenprocedures op operationeel niveau) om de ESG-risico's in te schatten en te prioriteren.
  - ii. Met de Verzekeraars op basis van fictieve en bestaande casussen de mogelijkheden te onderzoeken om bij te dragen aan een effectieve toegang tot herstel en verhaal, waarbij expliciet wordt gekeken naar de rol die Verzekeraars kunnen spelen naast de al genoemde verwachtingen in het convenant.²⁴ De Partijen zullen onder andere de uitkomsten hiervan gebruiken om een voorbeeldset aan ESG-due diligence vragen te ontwikkelen die de Verzekeraars zullen gaan gebruiken om de juiste vragen te stellen tijdens een engagementproces.
- 4.4.2 Gedurende de looptijd van het convenant:
- i. Hun kennis en onderzoek over daadwerkelijke en mogelijke impacts op ESG te delen, zodat de Verzekeraar over meer informatie beschikt bij het in kaart brengen en beoordelen van daadwerkelijke en mogelijke impacts op ESG waar de Verzekeraar in eerste instantie niet of niet voldoende over beschikt. Relevante actoren, zoals dataproviders, zullen hierbij betrokken worden.
  - ii. Met de Verzekeraars in overleg te treden en (best) practices met elkaar te delen om engagementprocessen richting bedrijven waarin is belegd effectiever te maken en verder te optimaliseren. Waarbij ook meegenomen zal worden hoe Verzekeraars bedrijven waarin is belegd actief kunnen stimuleren, en indien mogelijk assisteren, om conform de principes en processen van de OESO-richtlijnen en de UNGP's te handelen. Hierbij zullen relevante actoren, zoals externe engagement providers, betrokken worden. De uitkomsten hiervan zullen door de Verzekeraars gebruikt worden om engagement te optimaliseren.

[...]

- 5.3 De Partijen en de Verzekeraars zullen gezamenlijk onderzoek doen naar mogelijkheden voor adequate transparantie en aangeven hoe hier verdere invulling aan wordt gegeven. Onderdelen van het onderzoek zijn:

- 5.3.1 Binnen twee jaar na inwerkingtreding van het convenant te starten met:
- i. Welke risico's/misstanden op het gebied van ESG als voornaamste risico's/misstanden worden gezien en op welke wijze dit leidt tot prioritering in het ESG due diligence proces.
  - ii. Hoe Verzekeraars op individueel niveau kunnen rapporteren over de geleverde bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen³. Hierbij zal ook gekeken worden of samenwerking met andere financiële instellingen mogelijk is.
- 5.3.2 Binnen drie (3) jaar na inwerkingtreding van het convenant te starten met:
- i. De ontwikkeling van relevante prestatie-indicatoren voor de rapportage over de effectiviteit van ESG-beleid.
  - ii. Hoe paragraaf 5.2.3 (i) (a) van het convenant nader geconcretiseerd en gespecificeerd kan worden.
  - iii. Hoe bij de toepassing van ESG due diligence screening en monitoring plaatsvindt van nieuwe/bestaande beleggingen;
  - iv. Genomen acties na melding van ernstige misstanden.
  - v. In hoeverre en op welke termijn bij de huidige (duurzame) verslaglegging van de Verzekeraars de UN Guiding Principles Reporting Framework als richtinggevend kan worden

---

²³ De thema's betreffen dierenwelzijn, kinderrechten, landrechten, klimaatverandering en controversiële wapens en controversiële wapenhandel. Bij het verduidelijken van de kaders zullen de voor de thema's relevante richtlijnen, internationaal erkende principes en internationale verdragen worden meegenomen.

²⁴ Zie paragraaf 6 van het convenant.

meegenomen met inachtneming van de eventuele administratieve lasten en werkbaarheid hiervan.

vi. Hoe externe engagementproviders bewogen kunnen worden om meer transparantie te tonen inzake engagementtrajecten over bedrijven waarin Verzekeraars hebben belegd, en welke mogelijkheden er zijn om meer transparantie over zinvolle engagement te bieden waaronder de tussen- en einddoelen, de stadia en voortgang van engagement. Relevante actoren, zoals externe engagement-providers, zullen bij het onderzoek betrokken worden.

- 5.3.3 De overheid, vakbond en ngo's zullen objectieve informatie aanleveren over de risico's, bijvoorbeeld ten behoeve van jaarthema's zoals omschreven in paragraaf 7 van het convenant.
- 5.3.4 Het vergroten van de transparantie is een leerproces waar alle Partijen aan zullen bijdragen. De Partijen zullen in convenant verband feedback geven op bovenstaande transparantieverwachtingen, mede met het oog op een voortdurende verbetering van de rapportagepraktijk en het delen van best practices.

[...]

- 7.2 De Partijen spreken af om jaarlijks, de eerste keer een half jaar na het ondertekenen van het convenant, in overleg te treden om:
  - 7.2.1 Een vertaalslag te maken van de risico's komende uit een ESG due diligence procedure en/of andere bronnen naar een of meerdere Duurzame Ontwikkelingsdoelen, om vervolgens te komen tot een gedeelde jaarlijkse agendasetting op een thema;
  - 7.2.2 Deze agendasetting gezamenlijk te concretiseren in (meerjarige) SMART-doelstellingen voor de Partijen (bijvoorbeeld in de vorm van KPI's) en vervolgstappen over de positieve bijdragen van de Partijen aan de agenda. Bij het concretiseren van de agenda zal rekening gehouden worden met aandachtspunten uit andere initiatieven. De te maken afspraken zijn niet beperkt tot het beleggingsbeleid.
- 7.3 De Partijen committeren zich aan de doelstellingen, met in achtneming dat er geen 'one-size-fits-all'-benadering is voor de wijze waarop de Partijen kunnen bijdragen.²⁵
- 7.4 De Partijen zullen in het eerste jaar afspraken maken over het thema 'klimaatverandering en energietransitie'.²⁶

[...]

- 11.14 Bij ondertekening van dit convenant door het Verbond en ZN zijn de Verzekeraars die lid zijn van deze organisaties gebonden aan het convenant en de daarin gemaakte afspraken die op hen betrekking hebben. Partijen streven ernaar dat ook andere verzekeraars de doelstellingen van dit convenant zullen onderschrijven en dit, waar mogelijk, tot uitdrukking zullen brengen door aansluiting bij het convenant. Partijen zullen in het eerste jaar van de looptijd van het Convenant komen met een plan, met daarin activiteiten die Partijen zelf, of in gezamenlijkheid, zullen uitvoeren voor het uitdragen van de doelstellingen van het Convenant, zowel nationaal als internationaal. "

---

²⁵ Vanwege de diversiteit kunnen vertegenwoordigers van de ngo-geleding een mandaat krijgen van de overige ngo's om de agendasetting verder uit te werken in concrete acties voor dat doel relevante maatschappelijke organisaties. De ngo's committeren zich aan het gekozen thema en dragen naar vermogen daaraan bij.

²⁶ Onder andere over de wijze waarop bijgedragen kan worden aan de doelstellingen van Children's rights and Business Principles 7 en de COP21 om de wereldwijde temperatuurstijging te beperken tot 1,5 graden Celsius in 2100.

Verzekeringssector Internationaal
MVO | SER

Sociaal-Economische Raad
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

T 070 3499 525
E communicatie@ser.nl

www.imvoconvenanten.nl
www.ser.nl

© 2021, Sociaal-Economische raad